

CEIP PLURILINGUE MONFORTE

PROGRAMACIÓN 5º EP

CURSO 2021-2022

INTRODUCCIÓN

Comezaremos analizando a idea de currículo, para chegar ao concepto de programación. O currículo é a columna vertebral do sistema educativo no que estamos inmersos. Podemos definilo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino-aprendizaxe para cada unha das áreas. Este adáptase aos diferentes contextos a través dos niveis de concreción curricular. O primeiro nivel é o currículo estatal e a súa adaptación en cada Comunidade Autónoma. O segundo é a concreción realizada por cada centro e recollida no Proxecto Educativo (PE). O terceiro nivel de concreción curricular son as programacións, que permiten ao mestre planificar e realizar o seu traballo.

Esta programación está dirixida ao 5º nivel de Educación Primaria (EP). Está deseñada para levarse a cabo no curso 2021-2022.

Contribuiremos a acadar a finalidade da EP: garantir unha formación integral que permita o pleno desenvolvemento do alumnado. Para iso centrarémonos no desenvolvemento de competencias.

XUSTIFICACIÓN

Como **xustificación legal** teremos como referencia a actual normativa **Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro**, para a mellora da calidade educativa (**LOMCE**), que modifica á **Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio**, de Educación (**LOE**); así coma os Reais Decretos, Decretos, Ordes e Instrucións que están vixentes. Destacamos o **Real Decreto 126/2014, do 28 de febreiro**, polo que se establece o currículo básico da EP, e a súa concreción para Galicia a través do **Decreto 105/2014, do 4 de setembro**, polo que se establece o currículo da EP na CA de Galicia.

CONTEXTUALIZACIÓN

Monforte é a capital da comarca de Terra de Lemos e da Ribeira Sacra, polo que destaca polas súas paisaxes naturais. Atópase nun val entre os ríos Miño e Sil, sendo o río Cabe, afluente do Sil, o que pasa pola cidade. Conta cunha poboación arredor dos 19.200 habitantes.

O edificio escolar do CEIP Plurilingüe de Monforte atópase ubicado nun tranquilo entorno natural. Está rodeado por amplas zonas verdes nas que atopamos diferentes especies arbóreas ademais do devandito río Cabe.

No interior da escola atopamos dependencias como o despacho de dirección, a conserxería, a biblioteca, a sala de profesores, o ximnasio, o comedor e numerosas aulas. Cabe dicir que este colexio non conta cunha aula de inglés nin de plástica, polo que os mestres de inglés e plástica teñen

que desprazarse de aula en aula para impartir as súas sesións. Por outra banda, resaltar que 5º e 6º contan con aulas e-dixgal.

Centrándonos en 5º curso, a titora de 5º A é Cristina Méijome Rivera e a de 5º B é María Aurelia Díaz Rodríguez. Imparten todas as áreas agás Música, Inglés, Relixión e Educación Física; e ademais, a profesora Cristina Méijome Rivera imparte Plástica Plurilingüe nos dous quintos.

5ª A consta de 14 alumn@s e 5ºB de 15.

En canto ao alumnado de 5º de EP cómpre destacar que é moi variado. Poderíamos dicir que existe unha diferenza curricular entre o alumnado, dous alumnos con ACI. A lingua predominante do alumnado é o castelán.

Este ano, seguimos na situación xerada polo problema sanitario (COVID19), e cabe dicir que o alumnado está máis motivado e integrado ca tecnoloxía.

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

1. EL ARTE DE LA DEDUCCIÓN

- Un compañeiro muy sagaz (*Un estudio en escarlata*. A. Conan Doyle, Adaptación)
- El diccionario
- Los textos literarios
- La comunicación
- Sílabas átonas y tónicas. Palabras llanas, agudas y esdrújulas.
- Expresar vivencias EO:
Contamos una anécdota EE:El diario

- B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando as normas da comunicación: quenda de palabra, escoita atenta e incorporación ás intervencións dos e das demais.

- LCB1.1.1. Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas.

- CCL
- CAA
- CSC

- LCB1.1.2. Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade.

- CCL
- CAA

- LCB1.1.3. Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.

- CCL
- CAA
- CSC

	<ul style="list-style-type: none">• B1.5. Recoñecer o tema e as ideas principais dos textos orais, e identificar ideas ou valores non explícitos accesibles á súa idade.	<ul style="list-style-type: none">• LCB1.5.1. Comprende a de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais.	<ul style="list-style-type: none">• CCL
		<ul style="list-style-type: none">• LCB1.5.2. Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).	<ul style="list-style-type: none">• CAA
		<ul style="list-style-type: none">• LCB1.5.3. Responde preguntas correspondentes á comprensión interpretativa.	<ul style="list-style-type: none">• CCL
		<ul style="list-style-type: none">• LCB1.5.4. Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.	<ul style="list-style-type: none">• CCL• CAA• CSC• CSIEE

	<ul style="list-style-type: none">• B2.1. Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada.	<ul style="list-style-type: none">• LCB2.1.1. Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada.	<ul style="list-style-type: none">• CCL
		<ul style="list-style-type: none">• LCB2.1.2. Lee en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade.	<ul style="list-style-type: none">• CCL
		<ul style="list-style-type: none">• LCB2.1.3. Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social:	<ul style="list-style-type: none">• CCL• CAA
		<ul style="list-style-type: none">• LCB2.1.4. Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.• LCB2.3.2. Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.	<ul style="list-style-type: none">• CCL• CAA• CCL• CAA• CSIEE

	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, a orde e a presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas... • LCB3.1.2. Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas. • LCB3.1.3. Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero. • LCB3.1.6. Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CCA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.4. Utilizar de xeito autónomo o dicionario. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB3.4.1. Utiliza habitualmente o dicionario, en diferentes soportes, no proceso de escritura. • LCB4.3.1. Coñece a estrutura do dicionario e úsao, en diferentes soportes para buscar o significado de calquera palabra (derivados, sinónimos etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	<p>das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz.</p>	<p>relacionar palabras.</p> <ul style="list-style-type: none"> • LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentarao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras. • LCB4.1.3. Diferenza familias de palabras. • LCB4.4.5. Aplica as normas do uso da til nos textos de elaboración propia. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • B5.1. Valorar os textos literarios e utilizar a lectura como fonte de lecer e información e consideralos como un medio de aprendizaxe e enriquecemento persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB5.1.1. Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

2. EL PORQUÉ DE LOS NOMBRES

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Los nombres de los días</i> (Breve historia del mundo. Ernst. H. Bombrich. Adaptación) • Sinónimos y antónimos • Prosa y verso. Los géneros literarios. • El lenguaje y las lenguas de España. Los dialectos. • Acentuación de llanas, agudas y esdrújulas. • Trabajar con la información EE:El resumen EO: Exposición 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB2.1.1. Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada. • LCB2.1.2. Lee en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade. • LCB2.1.3. Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social. • LCB2.1.4. Resume textos lidos de diferente tipoloxía eade cuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais. • LCB2.3.2. Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB4.2.1. Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.6. Valorar a variedade lingüística de España e do español como fonte de enriquecemento cultural. Mostrar respecto tanto cara ás linguas e dialectos que se falan en España, como cara ao español de América. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB4.6.1. Valora a variedade lingüística de España e o español de América. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.4. Desenvolver estratexias 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB4.4.5. Aplica as normas do uso 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.	da til nos textos de elaboración propia. <ul style="list-style-type: none"> LCB4.4.3. Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto. 	
	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando as normas da comunicación: quenda de palabra, escoita atenta e incorporación ás intervencións dos e das demais. B1.8. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar, recoller datos, preguntar e repreguntar, participar nas enquisas e entrevistas e expresar oralmente con claridade o propio xuízo persoal, de acordo á súa idade. B1.9. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de outras persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.1.1. Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas. LCB1.1.2. Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade. LCB1.1.3. Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía. LCB1.9.1. Resume entrevistas, noticias e debates infantís... procedentes da radio, televisión e da internet. LCB1.9.3. Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

3. MEJOR SIN MIEDO

<ul style="list-style-type: none"> <i>El fantasma asustado</i> (El fantasma de Canterville. Oscar Wilde. Adaptación) 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.1.1. Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
---	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Palabras polisémicas • La personificación y la hipérbole • El sustantivo. Género y número. Clases de sustantivos. • Acentuación en hiatos y diptongos. • Nos comunicamos con otros. EO: Exponer nuestra opinión EE: Las cartas y el correo electrónico. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.2. Utilizar as estratexias de control do proceso lector (anticipación do significado formulación de hipóteses, uso do dicionario, relectura). • B2.3. Ler por propia iniciativa e con diferentes finalidades textos de tipoloxía diversa. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB2.1.2. Lee en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade. • LCB2.1.3. Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social. • LCB2.1.4. Resume textos lidos de diferente tipoloxía eade cuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais. • LCB2.3.2. Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal. • LCB2.2.1. Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos sobre o tema, axudándose deles para acceder máis doadamente ao contido dun texto. • LCB2.2.3. Identifica as palabras clave dun texto. • LCB2.2.4. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan. • LCB2.3.2. Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • B5.2. Integrar a lectura expresiva, a comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos básicos da linguaxe literaria e diferenciar as principais convencións formais dos xéneros. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB5.2.2. Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB4.4.1. Sinala as características que definen ás diferentes clases de 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	<p>escrita a través do coñecemento da lingua.</p> <ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz. 	<p>palabras e nomes: clasificación e uso para construír un discurso sinxelo nos diferentes tipos de producións.</p> <ul style="list-style-type: none"> • LCB4.4.2. Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita. • LCB4.4.3. Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto. • LCB4.4.5. Aplica as normas do uso da til nos textos de elaboración propia. • LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras. • LCB4.1.3. Diferenza familias de palabras. • LCB4.2.1. Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Facer hipóteses sobre o significado de palabras a partir do seu contexto de uso 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB1.4.1. Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación. • LCB1.4.2. Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

4.CUESTIÓN DE ENERGÍA

<ul style="list-style-type: none"> • <i>En cuestión de energía, eres tú quien decide</i> (La voz de la escuela 17/10/12. Adaptado) • Palabras homónimas: homófonas y homógrafas • La comparación y la metáfora • Los determinantes. El artículo y los posesivos • Los signos de puntuación (el punto, los dos puntos y los puntos suspensivos) • En sociedad EO: Acordamos normas. El debate EE: Redactamos instrucciones 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada. • B2.2. Utilizar as estratexias de control do proceso lector (anticipación do significado, Formulación de hipóteses, uso do dicionario, relectura). • B2.3. Ler por propia iniciativa e con diferentes finalidades textos de tipoloxía diversa. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB2.1.3. Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social. • LCB2.1.4. Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais. • LCB2.3.2. Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal. • LCB2.2.3. Identifica as palabras clave dun texto. • LCB2.2.4. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan. • LCB2.3.2. Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB4.2.1. Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B5.2. Integrar a lectura expresiva, a comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos básicos da linguaxe literaria e diferenciar as principais convencións formais dos xéneros. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB5.2.2. Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA

	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras. • LCB4.4.4. Utiliza os signos de puntuación nas súas producións escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando as normas da comunicación: quenda de palabra, escoita atenta e incorporación ás intervencións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB1.1.1. Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Recoñecer o tema e as ideas principais dos textos orais, e identificar ideas ou valores non explícitos accesibles á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB1.1.2. Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LCB1.1.3. Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LCB1.5.1. Comprende a de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LCB1.5.2. Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos). 	<ul style="list-style-type: none"> • CAA

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

5. ÉRASE UNA VEZ...

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Las medias de los flamencos</i> (Cuentos de la selva. Horacio Quiroga. Adaptación) • Onomatopeyas • Los textos narrativos I: los elementos de la narración • Determinantes indefinidos, demostrativos y numerales • Los signos de puntuación II (la coma y el punto y coma) • Taller de escritores: Un cuento 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada. • B2.2. Utilizar as estratexias de control do proceso lector (anticipación do significado, Formulación de hipóteses, uso do dicionario, relectura). • B2.3. Ler por propia iniciativa e con diferentes finalidades textos de tipoloxía diversa. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB2.1.3. Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social. • LCB2.1.4. Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais. • LCB2.3.2. Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal. • LCB2.2.3. Identifica as palabras clave dun texto. • LCB2.2.4. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B5.1. Valorar os textos literarios e utilizar a lectura como fonte de lecer e información e consideralos como un medio de aprendizaxe e enriquecemento persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB5.1.1. Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB4.4.4. Utiliza os signos de puntuación nas súas producións escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	<p>lingua.</p> <ul style="list-style-type: none"> • B1.7. Producir textos orais breves e sinxelos adecuados ao nivel dos xéneros máis habituais imitando modelos: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos). 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB1.7.1. Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos • LCB1.7.1. Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos (narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar) 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
--	--	--	---

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

6. FANTASÍA Y REALIDAD

- *Los dos espantosos ejércitos* (El Quijote contado a los niños. Rosa Navarro Durán. Edebé)
- Frases hechas y refranes
- Los textos narrativos II: la estructura de la narración
- Los pronombres
- Los signos de puntuación III (El guion y la raya)
- Describimos lo que vemos. Descripción de una persona. Descripción de un lugar.

- B2.1. Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada.
- B2.2. Utilizar as estratexias de control do proceso lector (anticipación do significado, ormulación de hipóteses, uso do dicionario, relectura).
- B2.3. Ler por propia iniciativa e con diferentes finalidades textos de tipoloxía diversa.

- LCB2.1.3. Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social.
- LCB2.1.4. Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.
- LCB2.3.2. Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.
- LCB2.2.3. Identifica as palabras clave dun texto.
- LCB2.2.4. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan.
- LCB2.4.3. Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero.

- CCL

	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, a orde e a presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas... • LCB3.1.2. Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas. • LCB3.1.3. Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.3. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e alleas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB3.3.1. Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos. • LCB3.3.2. Reproduce textos ditados, logo de identificar o sentido global e a información específica neles. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	<p>das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua. 	<p>relacionar palabras.</p> <ul style="list-style-type: none"> • LCB4.2.1. Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • B5.3. Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB5.3.2. Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B5.4. Producir a partir de modelos dados textos literarios en prosa ou en verso, con sentido estético e creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións, e fragmentos teatrais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB5.4.1. Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE • CCEC

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

7. PERSONAS EXTRAORDINARIAS

- *Matilde* (Roahl Dahl)
- Las palabras compuestas
- Mitos, leyendas y fábulas
- El adjetivo y sus clases. Los grados del adjetivo
- La *g* y la *j*
- Nos sabemos mover. Indicaciones para llegar a un lugar

- B2.2. Utilizar as estratexias de control do proceso lector (anticipación do significado, formulación de hipóteses, uso do dicionario, relectura).
- B2.3. Ler por propia iniciativa e con diferentes finalidades textos de tipoloxía diversa.

- LCB2.2.1. Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos sobre o tema, axudándose deles para acceder máis doadamente ao contido dun texto.
- LCB2.2.3. Identifica as palabras clave dun texto.
- LCB2.2.4. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan.
- LCB2.2.5. Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto.
- LCB2.2.6. Interpreta mapas conceptuais sinxelos.
- LCB2.3.1. Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.

- CCL
- CAA
- CMCT
- CSIEE

- B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua.

- LCB4.2.1. Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita.
- LCB4.2.2. Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas.
- LCB4.2.3. Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto.

- CCL

	<ul style="list-style-type: none"> • B5.1. Valorar os textos literarios e utilizar a lectura como fonte de lecer e información e consideralos como un medio de aprendizaxe e enriquecemento persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB5.1.1. Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • B5.3. Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB5.3.2. Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • B5.5. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade ou de produción propia. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB5.5.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia. • LCB5.5.2. Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e alleas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.3.1. Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos. LCB3.3.2. Reproduce textos ditados, logo de identificar o sentido global e a información específica neles. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Expresarse de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situacións con vocabulario axeitado e estrutura coherente. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.3.2. Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: <ul style="list-style-type: none"> diálogos exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSC CSIEE

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

8. A OTRO CON ESE CUENTO

<ul style="list-style-type: none"> • <i>El elefante</i>, (Slawomir Mrozek) Adaptado. • Las palabras derivadas • Cuentos populares y novelas • El verbo • La <i>r</i> y la <i>rr</i> • Oficio de periodistas. Una noticia. La entrevista 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB2.1.1. Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Facer hipóteses sobre o significado de palabras a partir do seu contexto de uso 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB1.4.1. Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación. • LCB1.4.2. Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Recoñecer o tema e as ideas principais dos textos orais, e identificar ideas ou valores non explícitos accesibles á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB1.5.1. Comprende a de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LCB1.5.2. Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos). 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.7. Producir textos orais breves e sinxelos adecuados ao nivel dos xéneros máis habituais imitando modelos: atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos). 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB1.7.1. Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos • LCB1.7.1. Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos (narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar) 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.8. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar, recoller datos, preguntar e repreguntar, participar nas enquisas e entrevistas e expresar oralmente con claridade 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB1.8.2. Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC • CSIEE

	o propio xuízo persoal, de acordo á súa idade.		
	<ul style="list-style-type: none"> B1.9. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de outras persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.9.1. Resume entrevistas, noticias e debates infantís... procedentes da radio, televisión e da internet. LCB1.9.2. Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos. LCB1.9.3. Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Identificar a estrutura organizativa de diferentes textos lidos, centrándose na interpretación 	<ul style="list-style-type: none"> LB2.6.1. Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e publicitarios. Diferenza entre información e publicidade. LCB2.6.2. Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

9. MOMENTOS INOLVIDABLES

- *Tres momentos* (tres poesías: Guillén, G. Diego, Lorca)
- Aumentativos y diminutivos
- La lírica. Poesía. El ritmo y la rima. Métrica
- Las formas verbales. Las conjugaciones
- La *v* y la *b*

- B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e cuidando a caligrafía, a orde e a presentación.

- LCB3.1.3. Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero.
- LCB3.1.2. Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas.

- CCL
- CCA
- CSIEE

<ul style="list-style-type: none"> Taller de escritura. Recital de poesía. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e alleas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.3.1. Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos. LCB3.3.4. Redacta o texto e revísao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Escribir os textos establecidos no plan de escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.8.1. Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.2.2. Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas. LCB4.2.4. Utiliza diversos conectores básicos entre oracións nos textos orais e escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Sistematizar a adquisición de vocabulario a través dos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.3.3. Utiliza as normas ortográficas axeitadas ao nivel e aplícaas nas súas producións escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.4.1. Sinala as características que definen ás diferentes clases de palabras e nomes: clasificación e uso para construír un discurso sinxelo nos diferentes tipos de producións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Valorar os textos literarios e utilizar a lectura como fonte de lecer e información e consideralos como un medio de aprendizaxe e enriquecemento persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.1.1. Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Integrar a lectura expresiva, a comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos básicos da linguaxe literaria diferenciando as principais convencións formais dos xéneros. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.2.2. Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.3.2. Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade ou de produción propia. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.5.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia. LCB5.5.2. Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.3.1. Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

10. ECOS DE OTRAS ÉPOCAS

- *Romance del infante Arnaldos*. Canciones populares
- Gentilicios
- El romance y otras poesías populares
- El adverbio. Las preposiciones. Las conjunciones
- La *h*
- Nuestra campaña como publicistas. Un anuncio

- B1.9. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de outras persoas.

- B2.1. Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada.

- B2.4. Utilizar diferentes fontes e soportes para seleccionar e recoller información, ampliar coñecementos e aplicarlos en traballos persoais.

- LCB1.9.1. Resume entrevistas, noticias e debates infantís... procedentes da radio, televisión e da internet.

- LCB2.1.3. Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social.

- LCB2.4.1. Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.

- LCB2.4.2. Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.

- CCL
- CD
- CAA
- CSC

- CCL
- CAA

- CCL
- CD
- CAA
- CSIEE

	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Identificar a estrutura organizativa de diferentes textos lidos, centrándose na interpretación da súa intención e significado. 	<ul style="list-style-type: none"> LB2.6.1. Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e publicitarios. Diferenza entre información e publicidade. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Utilizar as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.7.1. Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, a orde e a presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas... LCB3.1.2. Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e alleas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.3.1. Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	<ul style="list-style-type: none"> • B3.5. Elaborar proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas do área. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB3.5.2. Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis... facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilita a súa comprensión ou mellorar a súa presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.6. Favorecer a través da linguaxe a formación dun pensamento crítico que impida discriminacións e prexuízos. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB3.6.1. Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras. • LCB4.2.4. Utiliza diversos conectores básicos entre oracións nos textos orais e escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B5.1. Valorar os textos literarios e utilizar a lectura como fonte de lecer e información e consideralos como un medio de aprendizaxe e enriquecemento persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB5.1.1. Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • B5.3. Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LCB5.3.1. Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

11. ¡ARRIBA EL TELÓN!

- *¡Al ladrón!* (El avaro, Molière. Adaptación)
- Los extranjerismos
- El teatro I: la escena
- Grupo nominal y grupo verbal
- La c y la cc
- Quejas y sugerencias. Cartas al director

- B1.4. Facer hipóteses sobre o significado de palabras a partir do seu contexto de uso.

- B1.6. Memorizar e reproducir textos axeitados á súa idade, seus gustos e intereses, utilizando con creatividade as distintas estratexias de comunicación oral

- B1.9. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de outras persoas.

- B2.1. Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada.

- B2.6. Identificar a estrutura organizativa de diferentes textos lidos, centrándose na interpretación da súa intención e significado.

- LCB1.4.1. Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación.

- LCB1.6.1. Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses.

- LCB1.9.1. Resume entrevistas, noticias e debates infantís... procedentes da radio, televisión e da internet.

- LCB2.1.1. Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada.

- LCB2.1.4. Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.

- LB2.6.1. Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e publicitarios. Diferenza entre información e publicidade.

- CCL

- CCL
- CAA
- CCEC

- CCL
- CD
- CAA
- CSC

- CCL
- CAA

- CCL
- CSC

	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, a orde e a presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Valorar a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.2.1. Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas e mapas conceptuais, aplicando estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e alleas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.3.1. Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.2.2. Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	lingüísticas a través do uso da lingua.	palabras derivadas. <ul style="list-style-type: none"> LCB4.2.3. Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto. 	
	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Sistematizar a adquisición de vocabulario a través dos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.3.3. Utiliza as normas ortográficas axeitadas ao nivel e aplícaas nas súas producións escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Integrar a lectura expresiva, a comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos básicos da linguaxe literaria e diferenciar as principais convencións formais dos xéneros. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.2.1. Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. LCB5.2.2. Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.3.2. Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Producir a partir de modelos dados textos literarios en prosa ou en verso, con sentido estético e creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións, e fragmentos teatrais. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.4.1. Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade ou de produción propia. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.5.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B5.6. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.6.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

12. REÍRSE DE UNO MISMO

- *La tierra de Jauja* (Pasos. Lope de Rueda. Adaptación)
- Los extranjerismos
- El teatro II: las acotaciones
- El enunciado. La oración. El texto.
- La y y la //
- Opinamos y aconsejamos. La

- B1.3. Expresarse de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situacións con vocabulario axeitado e estrutura coherente.

- B1.4. Facer hipóteses sobre o significado de palabras a partir do

- LCB1.3.2. Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación:
 - diálogos
 - exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.

- LCB1.4.2. Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-

- CCL
- CD
- CAA
- CSC
- CSIEE

- CCL

reseña	seu contexto de uso	grafía idénticas.	
	<ul style="list-style-type: none"> B1.8. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar, recoller datos, preguntar e repreguntar, participar nas enquisas e entrevistas e expresar oralmente con claridade o propio xuízo persoal, de acordo á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.8.3. Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B1.9. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de outras persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.9.1. Resume entrevistas, noticias e debates infantís... procedentes da radio, televisión e da internet. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, a orde e a presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Favorecer a través da linguaxe a formación dun pensamento crítico que impida discriminacións e prexuízos. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB3.6.1. Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.2.1. Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita. LCB4.2.2. Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.4.1. Sinala as características que definen ás diferentes clases de palabras e nomes: clasificación e uso para construír un discurso sinxelo nos diferentes tipos de producións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Valorar os textos literarios e utilizar a lectura como fonte de lecer e información e consideralos como un medio de aprendizaxe e enriquecemento persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.1.1. Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Integrar a lectura expresiva, a comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos básicos da linguaxe literaria e diferenciar as principais convencións formais dos xéneros. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.2.2. Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.3.1. Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas. LCB5.3.2. Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade ou de produción propia. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.5.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC

		<ul style="list-style-type: none"> LCB5.5.2. Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B5.6. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.6.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCE

LINGUA GALEGA E LITERATURA

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
----------	-------------------------	---------------------------	--------------------

1. CANTO ME ALEGRO DE VERTE!

<ul style="list-style-type: none"> <i>Desde unha estrela distante</i>, Agustín Fernández Paz. Xerais, 2013. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo). 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	bastante evidentes.	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE 	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE 	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas). 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE 	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE 	
		<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA

		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación. 		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Aposar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.10.1. Aposar interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Aposar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> O dicionario. O alfabeto, letras e palabras. A entrada ou lema, acepcións e significados. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.5.3. Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CD CSIEE

		<ul style="list-style-type: none"> LGB4.7.1. Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CD
<ul style="list-style-type: none"> Os primeiros textos literarios en lingua galega. Texto literario e non literario. Tipos de texto. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1 escoitar, memorizar, reproducir e valorar textos procedentes da literatura popular galega e da literatura galega en xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.1.1. escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refrás, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB5.1.2. Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> A comunicación. A linguaxe e as linguas. A comunicación verbal e non verbal. Linguaxe, lingua e idioma. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.9. Reforzar a eficacia comunicativa das súas mensaxes orais, coa utilización de elementos propios da linguaxe non verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.9.1. Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B4.8. Coñecer, de xeito xeral, as características relevantes da lingua galega e identificar e valorar esta lingua dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.8.1. Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB4.8.2. Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B4.9. Establecer relacións elementais entre as 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.9.1. Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC

	diversas linguas que utiliza ou está a aprender o alumnado.	as linguas que está a aprender.	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB4.9.2 Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas, ortográficas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> A sílaba. Sílabas átonas e tónicas. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.3. Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> EO. Presentarse e presentar os demais. EE. Facer unha ficha dun libro. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSC

	aprendizaxe.	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.5. Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC

		consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.2. Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.4. Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC

	<ul style="list-style-type: none"> • B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CCEC • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación... 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE • CAA

	esquemas ou guións.	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación. 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC

		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC

LINGUA GALEGA E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

2. E TI COMO ES?

- *Misterio resolto*, Concha Blanco. Everest Galicia, 2012.

- B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes.

- LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.

- CCL
- CD
- CSC

- LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).

- CCL

- LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).

- CCL

- LGB2.1.6. Identifica o punto

- CCL

	<p>de vista do autor ou autora e diferenza, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE

		texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	<ul style="list-style-type: none"> CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	
	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA 	

			<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Sinónimos e antónimos. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.7.3. Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> A literatura medieval. A poesía I. Que é unha estrofa, un poema e un verso. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.3.1. Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro. LGB5.3.2. Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas. LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Recrear e compoñer poemas e relatos sinxelos a partir de modelos dados. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC
<ul style="list-style-type: none"> A frase. Tipos de frases. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.4. Identifica e clasifica 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

<p>Enunciado, frase e oración.</p>	<p>terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.</p>	<p>os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CAA
<ul style="list-style-type: none"> Acentuación de graves, agudas e esdrúxulas. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.2.1. Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> EO. Explicar sentimentos. EE. Describir persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSC

	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.3. Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA
<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.2. Respecta as 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	normas que rexen a interacción oral.	opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.2. Elaborar un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.4. Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC

		entoación axeitada e propia da lingua galega.	
	<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE

	planificación, textualización e revisión do texto.	comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.	<ul style="list-style-type: none"> CAA 	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE 	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC 	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE 	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE 	
		<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.4. Escribe textos 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	

	medios de comunicación.	coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.3. Elaborar textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.3.1. Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC

LINGUA GALEGA E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

3. SOÑEMOS!

- *Cando caen as follas*, Antonio García Teijeiro. Everest Galicia, 2006.

- B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes.

- LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.

- CCL
- CD
- CSC

- LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).

- CCL

- LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).

- CCL

- LGB2.1.6. Identifica o punto

- CCL

	<p>de vista do autor ou autora e diferenza, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE

		texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA 	

			<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Palabras homónimas e homógrafas. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.7.3. Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> Séculos Escuros. Poesía II. Rima asonante e consonante. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.3.1. Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro. LGB5.3.2. Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas. LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Recrear e compoñer poemas e relatos sinxelos a partir de modelos dados. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC
<ul style="list-style-type: none"> A oración. Suxeito e 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.5. Recoñece as 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

<p>predicado.</p>	<p>terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.</p>	<p>oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e os seus complementos: o suxeito, así como os complementos do nome.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Identificar o papel semántico do suxeito e transformar oracións activas sinxelas en pasivas, e viceversa, para mellorar a comprensión e a produción de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5.1. Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> B4.5.2. Recoñece se a oración é activa ou pasiva e é quen de facer a transformación dunha noutra. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> Acentuación en hiatos e ditongos. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.2.1. Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> EO. Recitar poesía. EE. Describir obxectos. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD

	medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.3. Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper.
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.5.2. Respecta as 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

		opinións dos e das demais.	<ul style="list-style-type: none"> CSC
<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.2. Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	básicos adecuados.	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.4. Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC

		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC
<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Crear textos 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.3. Crea diferentes

	<p>sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación.</p>	<p>tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Elaborar textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.3.1. Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

LINGUA GALEGA E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

4. NON ME VEÑAS CON ESE CONTO!

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Contos para nenos que dormen deseguida</i>, Pinto e Chindo. Kalandraka, 2010, 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo). 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas). 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.6. Identifica o punto 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	<p>de vista do autor ou autora e diferenza, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE

		texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	<ul style="list-style-type: none"> CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	
<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.10.1. Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CCEC 	
<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA 	

			<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Palabras monosémicas e polisémicas. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.7.3. Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> Os precursores. A narración I. O conto. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.3.1. Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro. LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Recrear e compoñer poemas e relatos sinxelos a partir de modelos dados. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> O nome ou substantivo. Clases de substantivos. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA

	<p>textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.</p>	<p>preposición.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Acentuación diacrítica. 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB4.2.1. Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • EO. Contar un conto. • EE. Escribir un correo electrónico. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSIEE

	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dóbres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dóbres sentidos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.3. Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC

		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.2. Elaboro un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.4. Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC

			<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación... 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC
<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións. 		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.2. Elabora o texto 		<ul style="list-style-type: none"> CCL

		<p>cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CD
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA

		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

LINGUA GALEGA E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

5. POLA MAÑÁ CEDO!

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Desaparición</i>, Pereledi. Everest Galicia, 2011. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo). 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas). 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.6. Identifica o punto 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	<p>de vista do autor ou autora e diferenza, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE

		texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	<ul style="list-style-type: none"> CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	
<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CCEC 	
<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA 	

			<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Palabras primitivas e derivadas. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.7.2. Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> O Rexurdimento. Narración II. Estrutura do conto. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.3.1. Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro. LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B5.4. Recrear e compoñer poemas e relatos sinxelos a partir de modelos dados. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC
<ul style="list-style-type: none"> O nome ou substantivo II. Xénero e número. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA

	<p>textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.</p>	<p>preposición.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Signos de puntuación. Punto, punto e coma e dous puntos. 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.3. Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como unha sintaxe adecuada nas producións orais e escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB4.3.1. Emprega con corrección os signos de puntuación, facendo unha valoración dos resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	
<ul style="list-style-type: none"> • EO. Pedir e dar información. • EE. Escribir unha noticia. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA 	
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC 	
		<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSC
			<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Interpretar 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.3.1. Interpreta en 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	<p>correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes.</p>	<p>produccións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.1. Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.5. Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC

		calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.2. Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.4. Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> B1.8. Elaborar textos 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.8.1. Elabora textos

	orais sinxelos propios dos medios de comunicación.	sinxelos propios dos medios de comunicación.	<ul style="list-style-type: none"> • CD • CAA • CSIEE • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CCEC • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación... 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC • CSC

	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.2. Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.

	informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación.	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

LINGUA GALEGA E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

6. UMMMM QUE RICO!

- *A pastelería de dona Remedios*, Agustín Fernández Paz. Rodeira, 2008.

- B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes.

- LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.

- CCL
- CD
- CSC

- LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).

- CCL

- LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).

- CCL

- LGB2.1.6. Identifica o punto

- CCL

	<p>de vista do autor ou autora e diferenza, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE

		texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	<ul style="list-style-type: none"> CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	
<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CCEC 	
<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA 	

			<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Prefixos e sufixos. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.7.2. Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> As Irmandades da Fala. O teatro. Personaxes e anotacións. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.3.1. Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro. LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Participar activamente en dramatizacións de textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.5.1. Participa activamente en dramatizacións de textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> Os determinantes. Artigo determinado e indeterminado. As contraccións. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA

	coñecemento no uso da lingua.		
<ul style="list-style-type: none"> • EO. Dar instrucións. • EE. Facer unha sobremesa. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Comprender e 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.2. Sigue unha 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	<p>producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico.</p>	<p>exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.3. Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.5. Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

	discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.	<ul style="list-style-type: none"> CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC CAA
<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> B1.14. Identificar a 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.1. Identifica a lingua 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	lingua galega con calquera contexto de uso oral.	galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación...	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.6. Usa o dicionario 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

		durante a elaboración de textos.	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación. 		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CD
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

comunicación.

LINGUA GALEGA E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

7. ABRE O PANO!

- *Un mosquito de nome Henri*, Raúl Dans. Barriga Verde. Baía Edicións, 2013.

- B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes.

- LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.

- CCL
- CD
- CSC

- LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).

- CCL

- LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).

- CCL

- LGB2.1.6. Identifica o punto

- CCL

	de vista do autor ou autora e diferenza, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE

		texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	<ul style="list-style-type: none"> CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC 	
	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA 	

			<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> As palabras compostas. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.7.2. Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> A Xeración Nós. Teatro II. Actos e escenas. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.3.1. Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro. LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B5.5. Participar activamente en dramatizacións de textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.5.1. Participa activamente en dramatizacións de textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> O determinante. Demostrativos e posesivos. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA

	coñecemento no uso da lingua.		
<ul style="list-style-type: none"> Palabras con b e v. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> EO. Expresar ideas propias e alleas. O debate. EE. Facer unha entrada de blog. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE

	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dóbres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dóbres sentidos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.4. Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.5. Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC

		calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.2. Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.4. Aмосa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.10. Amosar respecto 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.10.1. Aмосa respecto 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo.	ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CCEC • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación... 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	planificación, textualización e revisión do texto.	comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.	<ul style="list-style-type: none"> • CSIEE • CAA 	
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE 	
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC 	
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE 	
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE 	
		<ul style="list-style-type: none"> • B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CD
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.2.3. Crea diferentes 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	

	medios de comunicación.	tipos de textos (narrativos, expositivos, descriptivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.	<ul style="list-style-type: none"> CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

LINGUA GALEGA E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

8. QUERIDO DIARIO!

- *O agasallo de Ayna*, Sabela Núñez Singala. Galaxia, 2013.

- B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dotes sentidos bastante evidentes.

- LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.

- CCL
- CD
- CSC

- LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).

- CCL

- LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dotes sentidos en textos.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e reconece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).

- CCL

- LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e

- CCL
- CAA

		diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA

		aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	
<ul style="list-style-type: none"> • B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC 	
<ul style="list-style-type: none"> • B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC • CCEC 	
<ul style="list-style-type: none"> • B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA • CSIEE 	

	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Familia de palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.7.2. Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> Literatura de posguerra. Longa noite de pedra. Literatura e exilio. O ensaio. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1 Escoiatar, memorizar, reproducir e valorar textos procedentes da literatura popular galega e da literatura galega en xeral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.1.1. Escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refráns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral. LGB5.1.2. Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> O determinante. Indefinidos e numerais. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA

<ul style="list-style-type: none"> Palabras con h. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> EO. Expresar desexos. EE. Escribir cartas ao director. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	<p>situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes.</p>		
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.3. Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC 	

		discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.7. A mosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.2. Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.4. A moso un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CCEC • CSIEE

	<ul style="list-style-type: none"> B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE

		maneira xeral, os enunciados.	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CD
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

		elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC

LINGUA GALEGA E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

9. GRANDE COMA UN MUNDO!

<ul style="list-style-type: none"> • <i>O caso máis estraño do detective Marschen</i>, Xavier Frías Conde. Galaxia, 2012. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo). 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas). 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.1.6. Identifica o punto 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL

	de vista do autor ou autora e diferenza, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE

		texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	<ul style="list-style-type: none"> CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA 	

			<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Formación do nome. O substantivo. O adxectivo. Graos do adxectivo. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> Literatura de exilio. Figuras literarias I. A metáfora e a comparación. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.3.3. Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérboles e xogos de palabras. LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CAA CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Palabras con x e s. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC

<ul style="list-style-type: none"> • EO. Contar experiencias. • EE. Redactar unha folla de reclamación. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA

		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.3. Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.5. Participa na 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	conversa formulando e contestando preguntas.	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • B1.7. Aposar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.2. Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.4. Aposa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • B1.11. Interesarse por aposar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CCEC • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC

	diferenzas dialectais orais da lingua galega.	diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega.	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.4. Aplica, de maneira 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

		<p>xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CD
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • B3.7. Coidar a 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.7.1. Coida a

	<p>presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación.</p>	<p>presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte.</p>	<ul style="list-style-type: none">• CD• CAA
		<ul style="list-style-type: none">• LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación.	<ul style="list-style-type: none">• CCL• CSC

LINGUA GALEGA E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

10. COMO É A TÚA CASA?

- Casas, Paula Carballeira. Tambre, 2012.

- B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dotes sentidos bastante evidentes.

- LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.

- CCL
- CD
- CSC

- LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).

- CCL

- LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérbolos, ironías e dotes sentidos en textos.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).

- CCL

- LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e

- CCL
- CAA

		diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA

		aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	
<ul style="list-style-type: none"> • B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación. 		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA • CSIEE

	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Formación do adxectivo. O adxectivo. O pronome persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como unha sintaxe adecuada nas producións orais e escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.3.3. Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Nova Narrativa Galega. Figuras literarias II. A personificación. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.3. Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.3.3. Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérbolos e xogos de palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Palabras con c, cc. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC

	apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.	b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.	
<ul style="list-style-type: none"> EO. Explicar itinerarios. EE. Describir un lugar. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.3. Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.5. Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.3. Emprega unha 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

	<p>postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.2. Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.7.4. Aмосa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CCEC • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 		

	<ul style="list-style-type: none"> B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE

		<p>maneira xeral, os enunciados.</p>	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA

	<ul style="list-style-type: none"> • B3.3. Elaborar textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.3.1. Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC

LINGUA GALEGA E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

11. A CONXUGAR!

- *Amar e outros verbos*, Ana María Fernández. Everest Galicia, 2004.

- B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dotes sentidos bastante evidentes.

- LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.

- CCL
- CD
- CSC

- LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).

- CCL

- LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dotes sentidos en textos.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e reconece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).

- CCL

- LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e

- CCL
- CAA

		diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA

		aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	
<ul style="list-style-type: none"> • B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC 	
<ul style="list-style-type: none"> • B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC • CCEC 	
<ul style="list-style-type: none"> • B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA • CSIEE 	

	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Formación do verbo. O verbo. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Transformar un texto narrativo sinxelo de estilo directo noutro de estilo indirecto. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.2. Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> Letras galegas na actualidade e prestixio. Fábulas e mitos. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1 Escoitar, memorizar, reproducir e valorar textos procedentes da 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.5. Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e os seus complementos: o suxeito, así como os complementos do nome. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B5.1.1. Escrita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6.1. Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB5.1.1. Escrita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC

	<p>literatura popular galega e da literatura galega en xeral.</p>	<p>(refrásns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral.</p>	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB5.1.2. Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Palabras con i e ll. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> EO. Explicar acordo e desacordo. EE. O cartel informativo. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSC

		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.1. Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.4. Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.4.5. Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper.
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.5.2. Respecta as 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

		opinións dos e das demais.	<ul style="list-style-type: none"> CSC
<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.2. Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

		básicos adecuados.	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.4. Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.10. Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.10.1. Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC

	<ul style="list-style-type: none"> B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE

		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación. 		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.2. Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

comunicación.

LINGUA GALEGA E LITERATURA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

12. O PAÍS DOS MOUROS

- *Guía Ilustrada da Galicia Invisible*. Xerais, 2010.

- B2.1. Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes.

- LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.

- CCL
- CD
- CSC

- LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).

- CCL

- LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.

- CCL
- CAA
- CSIEE

- LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).

- CCL

- LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e

- CCL
- CAA

		diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Realizar diferentes tipos de lectura. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE CAA

		aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	
<ul style="list-style-type: none"> • B2.7. Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC 	
<ul style="list-style-type: none"> • B2.10. Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.10.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA • CSC • CCEC 	
<ul style="list-style-type: none"> • B2.11. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL 	
	<ul style="list-style-type: none"> • LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA • CSIEE 	

	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> O xentilicio. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.7. Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.7.2. Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> Banda deseñada e literatura infantil e xuvenil. A lenda. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Ler textos e obras en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB5.2.1. Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes. LGB5.2.2. Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC CD CCL CCEC CD
<ul style="list-style-type: none"> O adverbio. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA

	lingua.		
	<ul style="list-style-type: none"> B4.4. Recoñecer e empregar os conectores básicos, así como outros elementos de cohesión. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.4.1. Usa diversos conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición... 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> Palabras con za, zo e cia. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> EO. Falar con cortesía. EE. A instancia. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.2.2. Elabora textos orais 	<ul style="list-style-type: none"> CCL

		sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.	<ul style="list-style-type: none"> • CD • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.4.5. Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.6. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC

		escola ou fóra dela.	
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.2. Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB1.7.4. Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> B1.11. Interesarse por amosar unha pronuncia e 	<ul style="list-style-type: none"> LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia

	entoación adecuadas.	e entoación adecuada a cada acto comunicativo.	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.12. Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.13. Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.14. Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación... 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> • LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSIEE • CAA 	

		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CD
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA

		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
		<ul style="list-style-type: none"> LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC

MATEMÁTICAS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

1. OS NÚMEROS NATURAIS

- Definición e uso dos números naturais.
- Comparación e ordenación de números naturais.
- Números ata 6 cifras e números de máis de 6 cifras.
- Aproximación e redondeo.
- Sistema de numeración romano.

- B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións.

- B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver.

- B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.

- MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.

- MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso.

- MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.

- MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.

- CMCT
- CAA

- CMCT
- CAA

- CMCT
- CSIEE
- CAA

- CMCT
- CAA
- CCL

	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Superar bloqueos e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as milésimas). 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.1.1. Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.2.1. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.2.2. Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas por comparación, 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

		representación na recta numérica e transformación duns noutros.	
	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Utilizar os números enteiros, decimais e fraccionarios para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.4.2. Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CCL
		<ul style="list-style-type: none"> MTB2.4.3. Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.6.2. Descompón de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> MTB2.6.8. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
		<ul style="list-style-type: none"> MTB2.6.9. Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.7.1 Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construindo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CCL CSIEE

	a resolución de problemas.	a conveniencia do seu uso.	
		<ul style="list-style-type: none">• MTB2.7.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.	<ul style="list-style-type: none">• CMCT• CAA• CCL• CSIEE

MATEMÁTICAS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

2. OPERACIONES CON NÚMEROS NATURAIS

<ul style="list-style-type: none"> • Suma e resta de números naturais. Propiedades. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • Multiplicación de números naturais. Propiedades. • División de números naturais. Propiedades. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • Xerarquía nas operacións de números naturais. • Operacións de números naturais combinadas. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CSIEE • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Superar bloqueos 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.4.1. Toma decisións nos 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

	<p>e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.</p>	<p>procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as milésimas). 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.2.1. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.2.2. Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformación duns noutros. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.4. Utilizar os números enteiros, decimais e fraccionarios para interpretar e 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.4.1. Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

	intercambiar información en contextos da vida cotiá.	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.4.2. Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.4.3. Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá. 		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.6.1. Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.6.3. Identifica múltiplos e divisores empregando as táboas de multiplicar. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.6.4. Calcula os primeiros múltiplos dun número dado. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.6.5. Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.6.6. Calcula o mcm e o mcd. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.6.8. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA

	<ul style="list-style-type: none">• B2.7. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	<ul style="list-style-type: none">• MTB2.7.1 Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.	<ul style="list-style-type: none">• CMCT• CAA• CCL• CSIEE
		<ul style="list-style-type: none">• MTB2.7.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.	<ul style="list-style-type: none">• CMCT• CAA• CCL• CSIEE

MATEMÁTICAS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

3. NÚMEROS DECIMAIS

<ul style="list-style-type: none"> Definición e uso dos números decimais. Comparación e ordenación de números decimais. Aproximación de números decimais. Suma e resta de números decimais. Propiedades. Multiplicación de números decimais. Propiedades. División de enteiros con cociente decimal. División dun decimal entre un enteiro. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> Aproximación de números decimais. Suma e resta de números decimais. Propiedades. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> Multiplicación de números decimais. Propiedades. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CSIEE CAA
<ul style="list-style-type: none"> División de enteiros con cociente decimal. División dun decimal entre un enteiro. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CCL
<ul style="list-style-type: none"> División dun decimal entre un enteiro. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Superar bloqueos 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.4.1. Toma decisións nos 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT

	e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.	procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as milésimas). 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.2.1. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.2.2. Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformación duns noutros. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.3. Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.3.2. Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

	<p>procedementos, incluído o cálculo mental, facendo referencia implícita ás propiedades das operacións, en situación de resolución de problemas.</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • B2.4. Utilizar os números enteiros, decimais e fraccionarios para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá. 		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.4.1. Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.4. Utilizar os números enteiros, decimais e fraccionarios para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.4.2. Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.4.3. Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • B2.5. Operar cos números tendo en conta a xerarquía nas operacións, aplicando as propiedades destas, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se utilizan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tenteo, estimación, calculadora), usando o máis adecuado. 		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.5.2. Realiza operacións con números decimais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
<ul style="list-style-type: none"> • B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos 		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.6.1. Emprega e automatiza algoritmos estándar de 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA

	estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.	suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.	
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.6.7. Descompón números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.6.8. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.6.9. Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.7. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.7.1 Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.7.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL • CSIEE

MATEMÁTICAS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

4. FRACCIÓNS

<ul style="list-style-type: none"> Definición e uso das fraccións. Fraccións equivalentes: que son e como se obteñen. Suma e resta de fraccións. Propiedades. Suma e resta de unidades e fraccións. Multiplicación dun número natural por unha fracción. Fracción dunha cantidade. Fraccións decimais. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Superar bloqueos 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.4.1. Toma decisións nos 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT

	<p>e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.</p>	<p>procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as milésimas). 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.2.1. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.2.2. Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformación duns noutros. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.3. Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.3.1. Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

	<p>procedementos, incluído o cálculo mental, facendo referencia implícita ás propiedades das operacións, en situación de resolución de problemas.</p>	<p>equivalentes.</p> <ul style="list-style-type: none"> • MTB2.3.3. Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.4. Utilizar os números enteiros, decimais e fraccionarios para interpretar e intercambiar información en contextos da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.4.1. Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións. • MTB2.4.2. Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas. • MTB2.4.3. Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CMCT • CCL • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.5. Operar cos números tendo en conta a xerarquía nas operacións, aplicando as propiedades destas, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se utilizan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tenteo, estimación, calculadora), usando o máis adecuado. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.5.1. Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.6. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.6.1. Emprega e automatiza algoritmos estándar de 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA

	<p>estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.</p>	<p>suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • B2.7. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.6.8. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.7.1 Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB2.7.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL • CSIEE

MATEMÁTICAS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

5. MEDIDA DA LONXITUDE

<ul style="list-style-type: none"> • Lonxitude: definición, uso e unidades de medida. • Cambios de unidade. • Expresións complexas e incomplexas. • Operacións con medidas de lonxitude. Propiedades. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. • MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CSIEE • CAA • CMCT • CAA • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Superar bloqueos 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.4.1. Toma decisións nos 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

	<p>e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.</p>	<p>procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.1.1. Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CCL • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.2. Operar con diferentes medidas. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.2.1. Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.2.2. Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

		<ul style="list-style-type: none">• MTB3.2.3. Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	<ul style="list-style-type: none">• CMCT
	<ul style="list-style-type: none">• B3.5. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	<ul style="list-style-type: none">• MTB3.5.1. Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando... e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	<ul style="list-style-type: none">• CMCT• CAA• CSIEE

MATEMÁTICAS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

6. MEDIDA DE CAPACIDADE E MASA

<ul style="list-style-type: none"> • Capacidade: definición, uso e unidades de medida. • Masa: definición, uso e unidades de medida. • Cambios de unidade. • Expresións complexas e incomplexas. • Operacións con medidas de capacidade e masa. Propiedades. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CSIEE • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Superar bloqueos 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.4.1. Toma decisións nos 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

	<p>e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.</p>	<p>procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.1.1. Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CCL • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.2. Operar con diferentes medidas. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.2.1. Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.2.2. Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

		<ul style="list-style-type: none">• MTB3.2.3. Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	<ul style="list-style-type: none">• CMCT
	<ul style="list-style-type: none">• B3.5. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	<ul style="list-style-type: none">• MTB3.5.1. Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando... e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	<ul style="list-style-type: none">• CMCT• CAA• CSIEE

MATEMÁTICAS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

7. MEDIDA DO TEMPO

	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> Tempo: definición e uso. Unidades de medida: tempo histórico, horas, minutos e segundos. Expresións complexas e incomplexas. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> Operacións con medidas de tempo. Propiedades. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CSIEE CAA
		<ul style="list-style-type: none"> MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Superar bloqueos 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.4.1. Toma decisións nos 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT

	e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.	procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.3. Coñecer as unidades de medida do tempo e as súas relación, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.3.1. Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.5. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.5.1. Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construindo, argumentando... e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE

MATEMÁTICAS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

8. MEDIDA DE SUPERFICIE

	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> Superficie: definición e uso. Unidades de medida. Área dos paralelogramos. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> Área dos triángulos. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CSIEE CAA
	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Superar bloqueos 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. MTB1.4.1. Toma decisións nos 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CCL CMCT

	<p>e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.</p>	<p>procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.1.1. Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CCL • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.2. Operar con diferentes medidas. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.2.1. Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.2.3. Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.2.4. Compara superficies de figuras planas por 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

		superposición, descomposición e medición.	
	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.5.1. Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construindo, argumentando... e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Comprender o método de calcular a área dun paralelogramo, triángulo, trapecio e rombo. Calcular a área de figuras planas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB4.2.1. Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> MTB4.2.2. Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA

MATEMÁTICAS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

9. ÁNGULOS

<ul style="list-style-type: none"> • Ángulos: definición e uso. • Medida de ángulos. O grao. • Clases de ángulos. • Ángulos complementarios e suplementarios. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CSIEE • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Superar bloqueos 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.4.1. Toma decisións nos 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

	e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.	procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.4. Coñecer o sistema sexagesimal para realizar cálculos con medidas angulares. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB3.4.1. Identifica o ángulo como medida dun xiro ou abertura. • MTB3.4.2. Mide ángulos usando instrumentos convencionais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Utilizar as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría, xeometría, perímetro e superficie para describir e comprender situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB4.1.1. Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice... 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB4.4.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construindo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL • CSIEE

- MTB4.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e proponendo outras formas de resolvelo.

- CMCT
- CAA

MATEMÁTICAS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

10. FIGURAS PLANAS

	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> Os polígonos. Os triángulos. Os cuadriláteros. A circunferencia e o círculo. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> Figuras con eixe de simetría. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CSIEE CAA CMCT CAA CCL
	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Superar bloqueos 	<ul style="list-style-type: none"> MTB1.4.1. Toma decisións nos 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT

	<p>e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.</p>	<p>procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Utilizar as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría, xeometría, perímetro e superficie para describir e comprender situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB4.1.2. Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.3. Utilizar as propiedades das figuras planas para resolver problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB4.3.1. Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB4.3.2. Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB4.4.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL • CSIEE

	axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	
		<ul style="list-style-type: none">• MTB4.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.	<ul style="list-style-type: none">• CMCT• CAA

MATEMÁTICAS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

11. ORIENTACIÓN NO PLANO E NO ESPAZO

<ul style="list-style-type: none"> • Escalas. • A cuadrícula do plano. • Posición no plano. • Simetrías e xiros no plano. • Posición no espazo. • Simetrías e xiros no espazo. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CSIEE • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Superar bloqueos 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.4.1. Toma decisións nos 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

	<p>e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.</p>	<p>procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.1. Utilizar as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría, xeometría, perímetro e superficie para describir e comprender situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB4.1.3. Realiza ampliacións e reducións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
	<ul style="list-style-type: none"> • B4.4. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB4.4.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB4.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA

solucións no contexto e propoñendo
outras formas de resolvelo.

MATEMÁTICAS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

12. REPRESENTACIÓN DE DATOS

<ul style="list-style-type: none"> • O azar. • Tabla de frecuencias. • Diagrama de barras. <p>Polígono de frecuencias.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diagrama de sectores. • A media e a moda. • O rango. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2 Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.3. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CSIEE • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Superar bloqueos 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.4. Superar bloqueos 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.4.1. Toma decisións nos 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

	<p>e inseguridades ante resolución de situacións descoñecidas.</p>	<p>procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B1.5. Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CSIEE
	<ul style="list-style-type: none"> • B5.1. Realizar, ler e interpretar representacións gráficas dun conxunto de datos relativos ao contorno inmediato. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB5.1.1. Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB5.1.2. Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA
	<ul style="list-style-type: none"> • B5.2. Facer estimacións baseadas na experiencia sobre o resultado (posible, imposible, seguro, máis ou menos probable) de situacións sinxelas nas que interveña o azar e comprobar o dito resultado. 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB5.2.1. Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B5.3. Observar e constatar que hai sucesos imposibles, sucesos que con case toda seguridade prodúcense ou que se repiten, sendo máis ou menos 	<ul style="list-style-type: none"> • MTB5.3.1. Identifica situacións de carácter aleatorio. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • MTB5.3.2. Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CAA

	<p>probable esta repetición.</p> <ul style="list-style-type: none"> B5.4. Identificar e resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<p>cartas, loterías...).</p> <ul style="list-style-type: none"> MTB5.4.1. Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización. MTB5.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CCL CSIEE <ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA CCL CSIEE
--	---	--	--

CIENCIAS DA NATUREZA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

1. OS SERES VIVOS

<ul style="list-style-type: none"> • Que é un ser vivo? • Función de nutrición • Función de relación • Función de reprodución • Os virus, no límite da vida • A célula • A célula animal • A célula vexetal • Como se constrúe a vida • Organismos unicelulares • Organismos pluricelulares • Células, tecidos, aparatos e sistemas • Os cinco reinos da natureza • Reino animal • Reino vexetal • Reino dos fungos • Reino monera • Reino protista 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Coñecer a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, tipos, órganos, aparellos e sistemas. Identificar as principais características e funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CNB3.1.1. Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.2. Coñecer diferentes niveis de clasificación dos seres vivos, atendendo ás súas características e tipos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CNB3.2.1. Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • CNB3.2.2. Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

CIENCIAS DA NATUREZA

Contidos

Critérios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

2. AS PLANTAS

- Características das plantas
- As principais partes das plantas
- Tipos de plantas
- Nutrición das plantas
- Obtención de enerxía
- A reprodución sexual
- Partes da flor
- Proceso de reprodución sexual
- A reprodución das plantas sen flor
- Carriza
- Fentos
- A reprodución asexual
- Bulbos
- Tubérculos
- Rizomas
- Gallos
- Barbados
- A relación coa contorna
- Nastias
- Tropismos
- Relación co clima

- B3.1. Coñecer a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, tipos, órganos, aparellos e sistemas. Identificar as principais características e funcións.

- B3.2. Coñecer diferentes niveis de clasificación dos seres vivos, atendendo ás súas características e tipos.

- CNB3.1.1. Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles.

- CNB3.2.1. Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos.

- CNB3.2.2. Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas.

- CMCT
- CCL

- CMCT

- CMCT

CIENCIAS DA NATUREZA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

3. OS ANIMAIS VERTEBRADOS

<ul style="list-style-type: none"> • Características dos vertebrados • Os mamíferos • As aves • Os peixes • Os réptiles • Os anfibios 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Coñecer a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, tipos, órganos, aparellos e sistemas. Identificar as principais características e funcións. 	<ul style="list-style-type: none"> • CNB3.1.1. Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT • CCL
	<ul style="list-style-type: none"> • B3.2. Coñecer diferentes niveis de clasificación dos seres vivos, atendendo ás súas características e tipos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CNB3.2.1. Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • CNB3.2.2. Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCT

CIENCIAS DA NATUREZA

Contidos

Critérios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

4. OS ANIMAIS INVERTEBRADOS

- Características dos invertebrados
- Artrópodos: características e grupos
- Moluscos: características e grupos
- Poríferos
- Equinodermos
- Vermes
- Outros grupos de invertebrados: medusas, anémonas, corais

- B3.1. Coñecer a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, tipos, órganos, aparellos e sistemas. Identificar as principais características e funcións.

- B3.2. Coñecer diferentes niveis de clasificación dos seres vivos, atendendo ás súas características e tipos.

- CNB3.1.1. Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles.

- CNB3.2.1. Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos.

- CNB3.2.2. Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas.

- CMCT
- CCL

- CMCT

- CMCT

CIENCIAS DA NATUREZA

Contidos

Critérios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

5. OS ECOSISTEMAS

- Que é un ecosistema?
- Compoñentes: medio físico e seres vivos
- Relacións dentro dos ecosistemas
- Cadeas alimentarias
- Exemplos de ecosistemas
- Naturais: terrestres e acuáticos
- Humanizados
- Os ecosistemas cambian
- Actuacións para o coidado dos ecosistemas

- B3.3. Investigar as características de ecosistemas do seu contorno mediante a recollida de datos, facendo hipóteses, empregando diversas fontes de información e presentando os resultados en diferentes soportes, mostrando interese pola rigorosidade e hábitos de respecto e coidado cara aos seres vivos.

- CNB3.3.1. Coñece e explica, con rigorosidade, as principais características e compoñentes dun ecosistema.

- CNB3.3.2. Investiga con criterio científico, ecosistemas próximos e presenta resultados en diferentes soportes.

- CNB3.3.3. Identifica algunhas actuacións humanas que modifican o medio natural e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado.

- CNB3.3.4. Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica.

- CNB3.3.5. Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados.

- CMCT
- CCL

- CMCT
- CCL

- CMCT
- CSC

- CMCT

- CMCT
- CCL
- CD

CIENCIAS DA NATUREZA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

6. A FUNCIÓN DE NUTRICIÓN NO SER HUMANO

- As funcións vitais no ser humano
- A función de nutrición
- Aparatos implicados na función de nutrición
- Aparato dixestivo
- Aparato circulatorio
- Aparato respiratorio
- Enfermidades e hábitos saudables

- B2.1. Identificar e localizar os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano, establecendo algunhas relacións fundamentais entre eles.

- B2.3. Relacionar determinadas prácticas de vida co adecuado funcionamento do corpo, adoptando estilos de vida saudables, coñecendo as repercusións para a saúde do seu modo de vida.

- CNB2.1.1. Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano.

- CNB2.1.2. Identifica as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións.

- CNB2.3.1. Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes.

- CNB2.3.2. Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.

- CNB2.3.3. Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.

- CMCT

- CMCT

- CMCT
- CSC

- CMCT
- CCL
- CSC

- CMCT
- CSC

CIENCIAS DA NATUREZA

Contidos

Critérios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

7. OS ALIMENTOS

- Clasificación dos alimentos: leite e derivados; carne, pescado e ovos; patacas, legumes e froitos secos; verduras e hortalizas; froita; pan, pastas, cereais e azucre; graxas, aceites e manteigas
- Nutrientes: azucres, lípidos, proteínas, vitaminas, minerais
- Dietas saudables
- A pirámide dos alimentos
- A túa saúde é importante
- Trastornos alimenticios
- Efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas
- Etiquetas, que nos contan?

- B2.3. Relacionar determinadas prácticas de vida co adecuado funcionamento do corpo, adoptando estilos de vida saudables, coñecendo as repercusións para a saúde do seu modo de vida.

- CNB2.3.1. Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes.

- CNB2.3.2. Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.

- CNB2.3.3. Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.

- CMCT
- CSC

- CMCT
- CCL
- CSC

- CMCT
- CSC

CIENCIAS DA NATUREZA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

8. AS FUNCIÓNS DE RELACIÓN E REPRODUCCIÓN NO SER HUMANO

- A función de relación
- Como nos relacionamos co medio?
 - Os órganos dos sentidos
 - O sistema nervioso
 - Os órganos efectores.
- Aparato locomotor
 - A función de reprodución
 - Caracteres sexuais primarios e secundarios
 - Aparato reprodutor feminino
 - Aparato reprodutor masculino
 - Hábitos saudables

- B2.1. Identificar e localizar os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano, establecendo algunhas relacións fundamentais entre eles.

- CNB2.1.1. Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano.

- CMCT

- CNB2.1.2. Identifica as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións.

- CMCT

CIENCIAS DA NATUREZA

Contidos

Critérios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

9. A MATERIA

- Que é a materia?
- Propiedades xerais da materia: masa, volume
- Propiedades características da materia
- Densidade: a flotación
- Dureza
- Solubilidade
- Condutividade térmica
- Estado de agregación: sólidos, líquidos, gases
- Os cambios na materia
- Cambios físicos: irreversibles, reversibles (dilatación e contracción, cambios de estado)
- Cambios químicos: oxidación, combustión, fermentación
- Sustancias puras e mesturas
- As materias primas
- As sustancias no noso fogar
- As etiquetas, que nos contan?
- Usos responsables da materia, os tres R

- B4.1. Coñecer e comparar para clasificar materiais segundo as súas propiedades observables: dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica.

- B4.2. Realizar experiencias sinxelas e pequenas investigacións para determinar: a masa e o volume dun corpo e as principais características da flotación dos corpos.

- B4.4. Realizar experiencias sinxelas, de forma cooperativa, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.

- CNB4.1.1. Coñece e clasifica materiais segundo as súas propiedades (dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica).

- CNB4.2.1. Utiliza diferentes procedementos para determinar a medida da masa e do volume dun corpo.

- CNB4.2.2. Describe a diferenza entre masa e volume.

- CNB4.2.3. Identifica e explica as principais características da flotación nun medio líquido.

- CNB4.4.1. Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.

- CNB4.4.2. Identifica produtos químicos habituais no fogar e os posibles riscos para o organismo.

- CNB4.4.3. Identifica e explica os símbolos de perigo máis comúns na etiquetaxe.

- CMCT

- CMCT

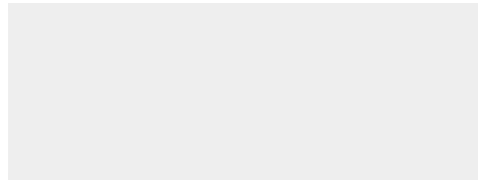
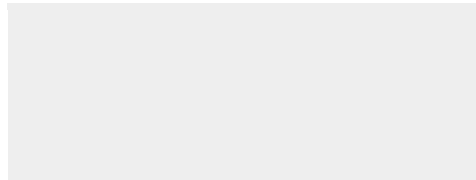
- CMCT
- CCL

- CMCT
- CCL

- CMCT
- CAA
- CSIEE
- CCL
- CD

- CMCT

- CMCT

- CNB4.4.4. Respecta as normas de uso, de seguridade, de conservación e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo, na aula e no centro.

- CMCT

CIENCIAS DA NATUREZA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

10. A ENERXÍA

- Que é a enerxía?
- Tipos de enerxía: mecánica, nuclear, química, térmica, eléctrica, luminosa, sonora
- Conservación da enerxía
- Transformacións da enerxía
- Fontes de enerxía
- Renovables: maremotriz, hidráulica, eólica, solar, xeotérmica...
- Non renovables: combustibles fósiles, nuclear...
- As centrais eléctricas
- O consumo de enerxía
- Consumo responsable, aforro enerxético

- B4.3. Identificar e explicar as características das fontes de enerxía renovables e non renovables e a súa influencia no desenvolvemento sostible.

- CNB4.3.1. Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo.

- CMCT
- CCL
- CSC

CIENCIAS DA NATUREZA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

11. AS MÁQUINAS ELÉCTRICAS

- As máquinas, que son?
- As máquinas eléctricas
- A transmisión da electricidade
- Condutores e illantes
- Circuitos eléctricos
- Compoñentes dos circuitos
- As máquinas eléctricas na vida cotiá
- Normas de seguridade

- B5.1. Planificar e construír, de forma cooperativa, un circuito eléctrico simple que responda a un problema dado, atendendo ás normas de seguridade.

- CNB5.1.1. Observa e identifica os elementos dun circuito eléctrico e constrúe un.

- CNB5.1.2. Observa, identifica e explica algúns efectos da electricidade da vida cotiá.

- CNB5.1.3. Expón exemplos de materiais condutores e illantes, argumentado a súa exposición.

- CMCT
- CSIEE

- CMCT
- CCL

- CMCT
- CCL

CIENCIAS DA NATUREZA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

12. AVANCES TÉCNICOS

- A ciencia, presente e futuro da sociedade
- Avances técnicos ao longo da Historia: vacinas, o cine, a lámpada eléctrica, o teléfono, a máquina de vapor...
- Avances técnicos no fogar: a electricidade, a auga potable, as casas do futuro
- Avances técnicos no transporte: transportes marítimos, transportes aéreos, transportes terrestres
- Avances técnicos nas comunicacións: comunicación escrita, comunicación falada, comunicación audiovisual
- Outros avances técnicos: no deportes, na medicina, no lecer, na arte e na música
- Usos das tecnoloxías: beneficios, riscos, uso responsable

- B5.2. Investigar sobre a evolución dun obxecto, aparello ou máquina ao longo da historia, utilizando distintas fontes de información e presentando os resultados en diferentes soportes.

- CNB5.2.1. Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para á sociedade.

- CNB5.2.2. Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo.

- CNB5.2.3. Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.

- CMCT
- CCL
- CSC

- CMCT
- CCL
- CSC

- CMCT
- CCL
- CSC
- CCEC

CIENCIAS SOCIAIS

Contidos

Critérios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

1. O UNIVERSO E A TERRA

- O universo. A orixe.
- O sistema solar. Tipos de astros e características.
- A terra e o seu satélite
- Os movementos da terra e da lúa.
- As partes da terra.
- Eclipses e mareas.
- As estacións.
- Atmosfera, biosfera, hidrosfera e xeosfera.

- B2.1 Explicar como é e de que forma se orixinou o Universo e os seus principais compoñentes.
- B2.2 Describir as características principais do Sistema Solar identificando diferentes tipos de astros e as súas características.
- B2.3. Localizar o planeta Terra e a Lúa no sistema solar, explicando as súas características, movementos, consecuencias.

- CSB2.1.1. Describe como é e de que forma se orixinou o Universo e explica os seus principais compoñentes identificando galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.

- CSB2.2.1. Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade.

- CSB2.3.1 Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios.

- CSB2.3.2 Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.

- CSB2.3.3 Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.

- CMCCT
- CCL

- CMCCT
- CCL

- CMCCT
- CCL
- CAA

- CMCCT
- CCL
- CAA

- CMCCT
- CAA

CIENCIAS SOCIAIS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

2. A REPRESENTACIÓN DA TERRA

- Coordenadas terrestres
- Cartografía: planisferios, mapas e planos.
- Escalas e signos convencionais
- Tipos de mapas
- Tipos de escalas
- Fusos horarios

- B2.4 Describir correctamente planos e mapas, incluíndo os planisferios, interpretando a súa escala e signos convencionais.

- CSB2.4.1. Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.

- CMCCT
- CAA

CIENCIAS SOCIAIS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

3. O CLIMA NO MUNDO

- A atmósfera.
- O tempo, o clima e factores climáticos.
- O clima no mundo.
- Temperatura.
- Precipitacións.
- Humidade.
- Climogramas
- Contaminación e cambio climático.

- B2.5 Identificar os elementos que inflúen no clima, explicando como actúan nel e adquirindo unha idea básica do clima e dos factores que o determinan.
- B2.6 Recoñecer as zonas climáticas mundiais.
- B2.9 Explicar a importancia da intervención humana no medio e favorecer o desenvolvemento sostible.

- SB2.5.1 Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que o determinan.
- CSB2.6.1 Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais.

- CMCCT
- CAA
- CCL

CIENCIAS SOCIAIS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

4. CLIMA E PAISAXE DE ESPAÑA E GALICIA

- Tipos de clima de España.
- O clima en Galicia.
- A paisaxe: elementos e tipos.
- Características principais das paisaxes de España e Galicia
- Relevo e rede hidrográfica en España e Galicia.
- O medio ambiente
- Paisaxe: natural e humanizada.
- Mares, océanos e ríos de España.
- Ríos de Galicia.
- A influencia do ser humano no medio.

- B2.7 Explicar que é unha paisaxe, identificar os principais elementos que a compoñen e as características das principais paisaxes de España
- B2.8 Describir as características do relevo de España e a súa rede hidrográfica, localizándoos nun mapa.
- B2.9. Explicar a importancia da intervención humana no medio e favorecer o desenvolvemento sostible.

- CSB2.6.2 Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.

- CSB2.7.1 Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.

- CSB2.8.1 Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en España e as súas vertentes hidrográficas.

- CSB2.8.2 Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de España.

- CSB2.9.1 Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste.

- CMCCT
- CAA
- CCL

- CCL
- CSC
- CAA

- CMCCT

- CSC
- CCL
- CMCCT

- CSC
- CAA

CIENCIAS SOCIAIS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

5. ESPAÑA E GALICIA: ORGANIZACIÓN POLÍTICA E TERRITORIAL

<ul style="list-style-type: none"> • A Constitución e o Estatuto de Autonomía. • Dereitos e deberes dos cidadáns. • Organización política e territorial de España • Organización política e territorial de Galicia. • Diversidade cultural e lingüística. • Símbolos do Estado e da Autonomía. • Monarquía. • División de poderes. • Parroquias, concellos, comarcas e provincias. • Participación cidadá. 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1 Explicar a importancia que ten Constitución para o funcionamento do Estado español, así como os dereitos, deberes e liberdades recollidos nesta. • B3.2 Identificar as institucións políticas que se derivan da Constitución. Funcións e organización. • B3.3 Describir a organización territorial do Estado español así como os órganos de goberno. • B3.4. Valorar a diversidade cultural, social, política e lingüística do Estado español respectando as diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSB3.1.1 Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español. • CSB3.2.1 Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización. • CSB3.2.2 Identifica e comprende a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles. • CSB3.3.1 Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias. • CSB3.4.1. Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CSC • CCL • CCL • CSC • CCL • CSC • CCL
--	--	--	---

CIENCIAS SOCIAIS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

6. A POBOACIÓN EN GALICIA E ESPAÑA

- Demografía e poboación
- Conceptos demográficos básicos
- Distribución da poboación
- Os movementos migratorios
- As actividades produtivas.
- As actividades económicas.
- Padrón e censo.
- Densidade de poboación.
- Pirámides de poboación.
- Emigración e inmigración.
- Materia prima e produto elaborado.
- Sectores económicos.

- B3.5.Comprender e interpreta os principais conceptos demográficos e os factores xeográficos, sociais, económicos ou culturais que inciden nos datos de poboación.
- B3.7.Describir os movementos migratorios da poboación galega e de España explicando o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país e identificar os problemas actuais da poboación española.
- B3.8.Explicar as diferenzas entre materias primas e os produtos elaborados, identificando as actividades que se realizan para obtelos.
- B3.9.Identificar as actividades que pertencen a cada un dos sectores económicos, describir as características destes recoñecendo as principais actividades económicas de España e Europa.

- CSB3.5.1.Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.

- CSB3.7.1 Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes ao noso país.

- CSB3.8.1.Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen.

- CSB3 8.2 Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.

- CSB3.9.1.Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.

- CSB3.9.2.Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e Europa e as súas localizacións nos territorios correspondentes.

- CMCCT
- CCL
- CSC

- CCL
- CSC

- CCL
- CSC

- CCL
- CSC
- CMCCT

- CMTC
- CSC

- CCL
- CSC

CIENCIAS SOCIAIS

Contidos

Critérios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

7. A IDADE MEDIA

- As fontes históricas e a súa clasificación.
- Idade Media na Península Ibérica.
 - O reino visigodo
 - Al-Ándalus
 - Os reinos cristiáns
 - O reino de Galicia
 - Cultura e patrimonio medieval
 - Fontes primarias e secundarias
 - Feudalismo e sociedade estamental na Península Ibérica.
 - Reinos xermánicos e a conquista musulmana
 - Vida, cultura, relixión e arte en Al-Ándalus
 - Reinos cristiáns: vida e arte
 - Os musulmáns en Galicia
 - A arte en Galicia:románica e gótica
 - Esplendor de Compostela: Camiño de Santiago

- B4.2.Coñecer a importancia das fontes históricas para o estudo da historia, diferenciando entre fontes primarias e secundarias.
- B4.4. Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución.
- B4.5.Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural que hai que coidar e legar.
- B4.6.Valorar a importancia dos museos, sitios e monumentos históricos como espazos onde se ensina e aprende, amosando unha actitude de respecto á súa contorna e á súa cultura, apreciando a herdanza cultural.

- CSB4.2.1.Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.

- CSC
- CMCCT
- CAA
- CCEC

- CSB4.4.1.Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.

- CMCCT
- CSC
- CCEC

- CSB4.4.2. Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas.

- CMCCT
- CSC
- CCEC
- CCL

- CSB4.4.3.Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas.

- CSC
- CCEC
- CAA

- CSB4.4.4. Describe en orde cronolóxica os principais movementos

- CMCCT
- CSC

		artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • CSB4.4.5. Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CSC • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • CSB4.4.6. Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVIXVII. Os Borbóns, s. XVIII). 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • CSB4.5.1. Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • CSB4.6.1. Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCEC

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
8. A IDADE MODERNA			
<ul style="list-style-type: none"> • España e Galicia na idade moderna. • Os grandes descubrimentos. • A monarquía dos Austrias e os Borbóns. • Os reis católicos • O descubrimento de América. • O Renacemento. • O Barroco 	<ul style="list-style-type: none"> • B4.4. Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSB4.4.1. Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España. • CSB4.4.2. Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas. • CSB4.4.3. Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas. • CSB4.4.4. Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos. • CSB4.4.5. Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais. • CSB4.4.6. Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVIXVII. Os Borbóns, s. XVIII). 	<ul style="list-style-type: none"> • CMCCT • CSC • CCEC • CMCCT • CSC • CCEC • CCL • CSC • CCEC • CAA • CMCCT • CSC • CCEC • CCEC • CSC • CCL • CCEC

CIENCIAS SOCIAIS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

9. VISITA CULTURAL

<ul style="list-style-type: none">• O patrimonio histórico e cultural.• Museos, sitios e monumentos históricos de Galicia.• Tipos de patrimonio: natural, histórico, cultural e artístico.	<ul style="list-style-type: none">• B4.5.Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural que hai que coidar e legar.• B4.6.Valorar a importancia dos museos, sitios e monumentos históricos como espazos onde se ensina e aprende, amosando unha actitude de respecto á súa contorna e á súa cultura, apreciando a herdanza cultural.	<ul style="list-style-type: none">• CSB4.5.1. Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.	<ul style="list-style-type: none">• CSC• CCEC
		<ul style="list-style-type: none">• CSB4.6.1. Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.	<ul style="list-style-type: none">• CSC• CCEC

CEIP PLURILINGÜE DE MONFORTE DE LEMOS

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA 5º MÚSICA

CURSO 2021-2022

ÍNDICE

1. Introducción e contexto
2. Vinculación entre obxectivos, secuencias e distribución temporal de contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e grao mínimo de consecución de cada un, competencias clave, elementos transversais, instrumentos de avaliación e criterios de cualificación.
3. Metodoloxía didáctica, incluíndo as estratexias a desenvolver polo profesorado, para acadar os estándares de aprendizaxe, así como a adquisición das competencias clave. Materiais e recursos didácticos.
4. Procedemento para a avaliación inicial.
5. Procedemento de avaliación continua.
6. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.
7. Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica.
8. Adaptacións personalizadas da programación á realidade derivada pola pandemia Covid-19

1. Introducción e contexto:

O noso centro está situado no centro urbano de Monforte de Lemos, e a súa poboación oscila arredor de 20.000 habitantes, incluíndo os núcleos rurais, pertencentes ó Concello. A cidade de Monforte conta cunha Biblioteca Municipal, unha Casa da Cultura onde se ofrece todo tipo de actividades culturais, multiusos, Conservatorio de música, centro comarcal, escola de idiomas, Hospital comarcal, pista de atletismo, 1 piscina cuberta, pistas de tenis, , 1 centro de educación especial, 1 centro de saúde, 1 centro de drogodependencia e planificación familiar, estación de ferrocarril e autobús, residencia da terceira idade. Existen en Monforte asociacións culturais-recreativas de carácter privado nas que se ofrecen cursos para asociados e non asociados de inglés, pintura, solfexo, piano, etc. Con todos estes recursos culturais podería parecer que Monforte é unha cidade ben dotada para a cultura, pero analizando a situación dámonos conta que todos estes servizos están infrautilizados, é dicir, que o interese e a asistencia ós diferentes actos culturais que se ofertan é escasa. Nas persoas maiores o nivel medio de estudos é o de estudos primarios e a xente máis nova o de bacharelato, cun número importante de universitarios e que maioritariamente abandonan a cidade na busca de mellores perspectivas de traballo.

Monforte é unha cidade de servizos. É cabeza dunha bisbarra que está sufrindo unha importante crise económica. As familias dos nosos alumnos pertencen, na súa maioría ó sector de servizos tendo no centro unha porcentaxe moi ampla de alumnado migrante marroquí, subsahariano e suramericano, chegando na súa maioría cun nivel de estudos moi baixo e algúns sen coñecer o idioma. Ó sector secundario pertencen moi poucas, debido fundamentalmente a que na nosa cidade a industria está pouco desenvolvida e por viviren a maioría ó núcleo urbano, pertencen ó sector primario moi poucos. Por todo o anterior cremos que as familias dos nosos alumnos están dentro dunha clase social media e media-baixa.

As familias, ó pertencer na súa gran maioría, á cidade de Monforte, teñen unhas características socio-culturais moi semellantes ás descritas ao falar do entorno.

2. Vinculación entre obxectivos, secuencias e organización temporal de contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e grao mínimo de consecución de cada un, competencias clave, elementos transversais, instrumentos de avaliación e criterios de cualificación.

Competencias Clave:

1º. Comunicación lingüística (CCL). – 2º. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT). – 3.º Competencia dixital (CD). – 4º. Aprender a aprender (CAA). – 5º. Competencias sociais e cívicas (CSC). – 6º. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE). – 7º. Conciencia e expresións culturais (CCEC).

Obxectivos da educación primaria:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade nin por outros motivos.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.

- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas e de discriminación por cuestións de diversidade afectivo-sexual.
- n) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
- o) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia as mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

Temas transversais:

Comprensión lectora, expresión oral, expresión escrita, comunicación audiovisual, TIC, emprendemento, educación cívica, valores (igualdade, equidade, resolución pacífica de conflitos, liberdade, non discriminación), seguridade viaria.

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO

CURSO	CEIP PLURILINGÜE MONFORTE DE LEMOS 2021-2022		
NIVEL	5º PRIMARIA	ÁREA	Educación Musical (EM)

Criterio de evaluación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de evaluación / Procedementos de evaluación (%)*	
Bloque 1: Escoita							
EM-B1.1	5º-EMB1.1.1 - Expresa as súas apreciacións persoais sobre o feito artístico musical.	Acadar o nivel 2 no instrumento	7.69%			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CCEC
EM-B1.1	5º-EMB1.1.2 - Manifesta as sensacións, as impresións e os sentimentos que lle provoca a audición dunha peza musical.	Acadar o nivel 2 no instrumento	7.69%			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL CCEC
EM-B1.1	5º-EMB1.1.3 - Respecta as opinións dos compañeiros e das compañeiras.	Acadar o nivel 2 no instrumento	7.69%	6.25%	4.76%	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CSC
EM-B1.1	5º-EMB1.1.4 - Coñece, entende e respecta as normas de comportamento en audicións e representacións musicais.	Acadar o nivel 2 no instrumento	7.69%	6.25%	4.76%	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CSC
EM-B1.2	5º-EMB1.2.1 - Describe e dá información salientable sobre elementos da linguaxe musical presentes nas manifestacións musicais e nos sons do contexto.	Acadar o nivel 2 no instrumento		6.25%		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCEC CCL
EM-B1.3	5º-EMB1.3.1 - Distingue e	Acadar o nivel 2 no instrumento	7.69%			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos	CCEC

	clasifica tipos de voces, e agrupacións vocais e corais.					alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CAA CCL
EM-B1.3	5º-EMB1.3.2 - Identifica e describe variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais.	Acadar o nivel 2 no instrumento		6.25%		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCEC CAA CCL
EM-B1.3	5º-EMB1.3.3 - Identifica, clasifica e completa os compases traballados.	Acadar o nivel 2 no instrumento		6.25%		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCEC CMCT
EM-B1.3	5º-EMB1.3.4 - Identifica e utiliza correctamente os elementos da linguaxe musical traballados.	Acadar o nivel 2 no instrumento	7.69%	6.25%	4.76%	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións musicais.	CCEC
EM-B1.4	5º-EMB1.4.1 - Procura e selecciona a información de xeito autónomo e con sentido crítico.	Acadar o nivel 2 no instrumento			4.76%	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CAA CD CSIEE
EM-B1.4	5º-EMB1.4.2 - Planifica o traballo respectando as ideas e as contribucións das demais persoas.	Acadar un SI no instrumento			4.76%	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CAA CSIEE CSC
EM-B1.4	5º-EMB1.4.3 - Expón a información de maneira clara, limpa e ordenada, en varios soportes.	Acadar un SI no instrumento	7.69%			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CSIEE CCL CD
EM-B1.5	5º-EMB1.5.1 - Identifica de xeito visual e auditivo os instrumentos.	Acadar o nivel 2 no instrumento		6.25%		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCEC CAA
EM-B1.5	5º-EMB1.5.2 - Clasifica os instrumentos atendendo á súa forma de producir o son (aerófonos, cordófonos, membranófonos, idiófonos)	Acadar o nivel 2 no instrumento	7.69%			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCEC CAA CCL

	e electrófonos)						
EM-B1.5	5º-EMB1.5.3 - Procura información, organiza e presenta sobre a música e os instrumentos doutras culturas.	Acadar o nivel 2 no instrumento			4.76%	PROCEDIMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCEC CAA
EM-B1.6	5º-EMB1.6.1 - Establece unha relación entre o que escoita e representa nun musicograma ou nunha partitura sinxela.	Acadar o nivel 2 no instrumento	7.69%			PROCEDIMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCEC CAA
EM-B1.6	5º-EMB1.6.2 - Identifica as partes dunha peza musical sinxela, e representa graficamente a súa estrutura.	Acadar o nivel 2 no instrumento	7.69%			PROCEDIMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCEC CMCT CAA
EM-B1.6	5º-EMB1.6.3 - Representa graficamente, con linguaxe convencional ou non, os trazos característicos da música escoitada.	Acadar o nivel 2 no instrumento		6.25%		PROCEDIMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCEC CAA
EM-B1.7	5º-EMB1.7.1 - Identifica as manifestacións artísticas propias de Galicia.	Acadar o nivel 2 no instrumento		6.25%		PROCEDIMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCEC
EM-B1.7	5º-EMB1.7.2 - Expón a información recollida de xeito ordenado, e achega evidencias do traballo realizado.	Acadar un SI no instrumento			4.76%	PROCEDIMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CD
Bloque 2: Interpretación musical							
EM-B2.1	5º-EMB2.1.1 - Coñece e utiliza a linguaxe musical tratada para a interpretación de obras.	Acadar o nivel 2 no instrumento		6.25%	4.76%	PROCEDIMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións musicais.	CCEC CAA
EM-B2.1	5º-EMB2.1.2 - Traduce á linguaxe musical convencional melodías e	Acadar o nivel 2 no instrumento		6.25%		PROCEDIMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CCEC CAA

	ritmos.						INSTRUMENTOS: Producións musicais.	
EM-B2.1	5º-EMB2.1.3 - Interpreta pezas vocais e instrumentais sinxelas con distintos agrupamentos, con e sen acompañamento	Acadar o nivel 2 no instrumento		6.25%	4.76%		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións musicais.	CCEC CAA
EM-B2.1	5º-EMB2.1.4 - Fai avaliación da interpretación amosando interese e esforzo por mellorar	Acadar un SI no instrumento		6.25%	4.76%		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CAA
EM-B2.2	5º-EMB2.2.1 - Crea e representa mediante grafías convencionais e non convencionais os sons dunha obra musical sinxela, creada, individualmente ou en grupos no contexto da aula.	Acadar o nivel 2 no instrumento	7.69%				PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCEC CAA
EM-B2.2	5º-EMB2.2.2 - Crea unha peza musical sinxela a partir da selección, a combinación e a organización dunha serie de elementos dados previamente, coñecidos ou manexados.	Acadar o nivel 2 no instrumento	7.69%				PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCEC CAA
EM-B2.2	5º-EMB2.2.3 - Aмосa respecto e responsabilidade no traballo individual e colectivo.	Acadar un SI no instrumento	7.69%	6.25%	4.76%		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CSC
EM-B2.2	5º-EMB2.2.4 - Realiza acompañamentos sinxelos de cancións e melodías relacionadas coa propia cultura.	Acadar o nivel 2 no instrumento		6.25%			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións musicais.	CCEC CAA

EM-B2.3	5º-EMB2.3.1 - Emprega instrumentos materiais e dispositivos electrónicos e informáticos para crear acompañamentos.	Acadar un SI no instrumento			4.76%	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	CCEC CD CAA
EM-B2.3	5º-EMB2.3.2 - Constrúe algún instrumento orixinal ou similar a un existente.	Acadar o nivel 2 no instrumento		6.25%		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CCEC CAA
Bloque 3: A música o movemento e a danza							
EM-B3.1	5º-EMB3.1.1 - Identifica e utiliza o corpo como instrumento para a expresión de sentimentos e emocións, e como forma de interacción social.	Acadar o nivel 2 no instrumento			4.76%	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCEC CSC
EM-B3.1	5º-EMB3.1.2 - Inventa e reproduce pequenas coreografías que corresponden coa forma interna dunha obra musical de forma sinxela binaria, ternaria e rondó.	Acadar o nivel 2 no instrumento			4.76%	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións motrices.</p>	CCEC CAA CMCT
EM-B3.2	5º-EMB3.2.1 - Controla a postura e a coordinación coa música cando interpreta danzas.	Acadar un SI no instrumento			4.76%	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	CCEC CMCT
EM-B3.2	5º-EMB3.2.2 - Coñece e identifica danzas de diferentes lugares e culturas, e valora a súa achega ao patrimonio artístico e cultural.	Acadar o nivel 2 no instrumento			4.76%	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCEC CSC
EM-B3.2	5º-EMB3.2.3 - Reproduce e goza interpretando danzas tradicionais galegas e doutras culturas.	Acadar o nivel 2 no instrumento			4.76%	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Escala de observación.</p>	CCEC CSC

EM-B3.3	5º-EMB3.3.1 - Planifica a coreografía de acordo coa estrutura musical dada.	Acadar o nivel 2 no instrumento			4.76%	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CSIEE CAA CMCT
EM-B3.3	5º-EMB3.3.2 - Colabora co grupo en coordinación e con respecto cara ás demais persoas.	Acadar un SI no instrumento			4.76%	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CSC
EM-B3.3	5º-EMB3.3.3 - Expón as valoracións e as informacións recollidas ao longo do proceso de creación.	Acadar o nivel 2 no instrumento			4.76%	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Escala de observación.	CCL
EM-B3.3	5º-EMB3.3.4 - Aмосa interese por mellorar o produto final, e fai unha avaliación crítica do resultado.				4.76%	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CAA

* Indícase entre paréntese a porcentaxe de ponderación de cada instrumento de avaliación, no caso de haber máis dun, de cara a obter a cualificación final.

3. Metodoloxía didáctica, incluíndo as estratexias a desenvolver polo profesorado, para acadar os estándares de aprendizaxe, así como a adquisición das competencias clave. Materiais e recursos didácticos.

A metodoloxía que se vai empregar procurará unha aprendizaxe significativa, dándolle ao labor didáctico un enfoque globalizador, e na medida das posibilidades lúdico e motivador. Poñeremos especial atención nun trato individualizado, respectando as peculiaridades de cada neno, atendendo aos seus ritmos de aprendizaxe e aos seus intereses persoais.

Promoveremos un enfoque interdisciplinar das materias e unha aprendizaxe activa, na que o alumno sexa quen de construír a súa propia aprendizaxe, que se desenvolverá nun ambiente que promoverá o traballo cooperativo, fomentando a aprendizaxe entre iguais.

O desenvolvemento de proxectos en torno as materias de estudo serán promovidos como elementos enriquecedores e altamente motivadores e por ser o xeito de afianzar as competencias clave.

Se tentará que as tarefas que se desenvolvan vaian orientadas á resolución de problemas da vida real.

Na medida das posibilidades empregaranse recursos da rede e as achegas que as TIC fan ao mundo escolar, conscientes de que ese será o mundo no que se moverán os nosos alumnos. Daquela tentaremos desenvolver un espírito crítico con respecto delas, explotando as súas posibilidades pero facendo un uso axeitado e seguro das mesmas.

Atenderemos aos distintos ritmos de aprendizaxe do alumnado, e promoveremos unha educación inclusiva. A lectura e a súa promoción terá un tratamento específico dentro da aula.

4. Procedemento para a avaliación inicial.

Como primeiro paso se analizarán as actas finais do curso anterior do grupo de alumnos e os informes individualizados dos mesmos. A comezo do curso se realizarán probas no marco da primeira quincena de clases, durante o mes de setembro, para avaliar o estado dos coñecementos do alumnado e marcarnos o punto de partida do noso traballo. Estas probas se farán tendo en conta os estándares do curso anterior.

Os instrumentos de avaliación serán fundamentalmente listaxes de control e a análise da actividade desenvolvida na aula. Recollidos os datos da avaliación inicial se determinarán aqueles estándares que requiran dun tratamento máis intenso de cara a garantir un aproveitamento axeitado do curso.

5. Procedemento de avaliación continua.

Como se desprende dos instrumentos de avaliación que se mostran na programación do curso, a avaliación que se vai desenvolver é fundamentalmente

a observación das realización do alumnado no desenvolvemento normal da clase, ao través da análise das súas producións, do seu caderno de clase...

Tamén se empregarán rúbricas, listas de observación e de verificación para valorar a actividade que desenvolva nas propostas de traballo que se fagan na aula.

Durante o curso se realizarán 3 avaliacións correspondentes aos tres trimestres do ano académico, nas que se valorará a adquisición das competencias clave e o nivel de logro. Nas sesións de avaliación se tomarán medidas para o reforzo educativo daqueles alumnos/as que non acaden un desempeño axeitado.

6. Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente.

Empregaremos ao remate do proceso a seguinte táboa para valorar o proceso de ensino e a práctica docente:

	1	2	3	4
Deseño distintas actividades de aprendizaxe para o logro de cada un dos obxectivos				
Motivo aos meus alumnos comunicándolles os obxectivos que quero acadar e a finalidade das actividades, partindo dos seus coñecementos previos.				
Relaciono os contidos con situacións reais, informándolles da utilidade e creando expectativas				
Emprego metodoloxías que favorezan o desenvolvemento dunha actitude positiva do alumno e que teña en conta os seus intereses				
Propoño actividades que favorecen a aprendizaxe autónoma				
Cando comezamos unha actividade nova os alumnos coñecen os obxectivos e competencias que se queren desenvolver, as diferentes actividades a realizar e como se lles vai avaliar.				
As actividades que propoño están relacionadas con situacións da vida real				
En función das características de cada alumno suscito tarefas e logros diferentes				
Propoño metodoloxías diversas				

Tamén valoraremos aspectos organizativos sobre o emprego de materiais e distribución do grupo clase:

Como organizo o grupo clase (expresado en porcentaxe de tempo)		%
	Traballo individual	
	Parellas	
	Pequeno grupo	
	Gran grupo	
Emprego recursos e materiais variados para a aprendizaxe		
Dou pautas de actuación ás familias para que traballen na casa consonte a metodoloxía seguida na clase.		

7. Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica.

Valoraremos a adecuación de obxectivos, contidos e criterios de avaliación á realidade do alumnado.

Comprobaremos se as avaliacións das materias inclúen o grao de desenvolvemento das competencias básicas, se a metodoloxía empregada é coherente cos obxectivos previstos, se se aplicaron as medidas de atención á diversidade de forma axeitada, e se as aprendizaxes do alumnado con relación ao previsto están axustadas.

Comprobaremos se o grao de desenvolvemento das programacións docentes foi suficiente e se a coordinación entre o profesorado se considera que cumpre as expectativas iniciais.

Con todos estes datos poderemos avaliar globalmente todo o proceso

Para valorarmos a nosa propia programación e acometer as reformas necesarias co fin de melloralas, usaremos como ferramenta esta lista de valoración:

Aspectos da revisión, avaliación e modificación da programación	1	2	3	4
Organizáronse os estándares en relación ás distintas unidades de programación.				
Definíronse axeitadamente os indicadores de logro dos estándares.				
Determináronse os estándares imprescindibles				
Están correctamente asociados estándares, instrumentos de avaliación e indicadores de logro.				
Deseñouse a avaliación inicial e definiuse que facer cos seus resultados				
Medidas de atención á diversidade: Tívoise en conta medidas xerais de intervención educativa				
Medidas de atención á diversidade: Contempláronse medidas para alumnado con neae				
Medidas de atención á diversidade: Fixéronse ACs no caso de estar autorizada				
Medidas de atención á diversidade: Atendeuse axeitadamente ao alumnado con sobredotación				
Definíronse programas de apoio, reforzo, recuperación e ampliación vinculados aos estándares				
Avaliouse a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación e ampliación.				
Hai estratexias de promoción da lectura e da escritura				
Hai estratexias para inserir as TIC no proceso de ensino				
Aplícase a metodoloxía didáctica acordada.				
As tarefas están vinculadas a situacións reais, significativas e motivadoras para o alumnado				
Cada instrumento de avaliación se relaciona cos estándares de aprendizaxe.				
Hai procedementos e instrumentos de avaliación variados				

Os estándares imprescindibles están identificados				
Hai información de abonda ás familias e ao alumnado de estándares imprescindibles, criterios de cualificación				
Análise dos resultados das avaliacións individualizadas				
Coordinación entre o equipo didáctico				
Coordinación do profesorado a nivel vertical: outros cursos e etapas				
Tratamento preciso dos temas transversais				
Actividades extraescolares e complementarias				

8. Adaptacións personalizadas da programación á realidade derivada pola pandemia Covid-19

- Partirase o ensino da música tendo en conta os informes individualizados do alumnado feitos a finais do curso pasado adaptando o ensino á súa realidade.
- Faranse avaliacións iniciais de contidos adquiridos no curso pasado para detectar as dificultades neste novo curso.
- No posible caso de ensino non presencial empregarase a PLATAFORMA EVA-EDIXGAL para impartir as clases sen detrimento do emprego doutras ferramentas telemáticas (aula virtual do centro, videoconferencias, webs dinámicas, correo electrónico, espazo abalar ...)

EDUCACIÓN ARTÍSTICA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

1 . COMUNICAR EMOCIÓN

- Esquema básico da comunicación visual. Emisor, receptor...
- Emoticonas. Finalidade das imaxes: informativas, expresivas, estéticas, comunicativas, publicitarias.
- Transmitir emocións por medio da imaxe. Metáforas visuais.
- Tipos de linguaxe visual: debuxo, pintura, escultura, publicidade, cine.

- B1.1. Distinguir as diferenzas fundamentais entre as imaxes fixas e en movemento, clasificándoas seguindo patróns aprendidos.

- EPB1.1.1. Recoñece as imaxes fixas e en movemento e clasifícaas.

- EPB1.1.2. Debuxa aspectos da vida cotiá.

- CCEC
- CSIEE

<ul style="list-style-type: none"> • Introducción ao cómic. • Onomatopeas. 			
<ul style="list-style-type: none"> • O punto, a liña, a textura e a cor. • Simboloxía da cor para expresar sentimentos (alegría, cólera, calma, actividade). • Forma, figura e fondo. • A linguaxe visual na antigüidade. • Códigos: QR, códigos de barras... 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. Identificar e describir os materiais, utensilios e soportes, texturas, formas e cores; comprobando as posibilidades que achegan para a creación artística. 	<ul style="list-style-type: none"> • EPB1.2.1. Identifica os recursos e os materiais utilizados para elaborar unha obra. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • EPB1.2.2. Analiza as posibilidades de materiais, texturas, formas e cores aplicadas sobre diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • Bosquexo, deseño previo para realizar unha imaxe. • Traballo en liña. Siluetas. • Imaxe real e imaxe virtual. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.1. Experimentar coas imaxes como unha ferramenta para deseñar documentos de información e comunicación (carteis, guías, folletos etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.1.1. Realiza composicións que transmitan emocións e sensacións básicas, utilizando distintos elementos e recursos para os axustar ás necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CSIEE • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.1.2. Busca un cartel e confecciona o seu propio anuncio. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • Esquema ilustrado con exemplos de círculo a esfera, de cadrado a cubo, etc. • E fíxose a luz: foco de luz. Representación de sombras e sombras chinesas. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.3. Imaxinar, debuxar e elaborar obras tridimensionais con diferentes materiais. 	<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.3.1. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.3.2. Experimenta coa superposición de planos para crear volume. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CMCT

<ul style="list-style-type: none"> • A modelaxe en 3D. 		<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.3.3. Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.3.4. Combina e analiza as cores para as utilizar correctamente na composición. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.3.5. Aproveita a diferenza das texturas achegadas polos lapis de cores e as ceras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.3.6. Constrúe obxectos tridimensionais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • Interpretando planos, arquitectura. • Interpretando mapas, estradas, situación e busca do tesouro. • Símbolos e pictogramas. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.2. Realizar planos, mapas e carteis, individualmente e en grupo; manexando as ferramentas básicas do debuxo xeométrico. 	<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.2.1. Confecciona planos, e mapas simples coa axuda das ferramentas básicas, individualmente e en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CMCT • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.2.2. Utiliza e manexa os elementos que estruturan o espazo gráfico (cuadrícula). 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.2.3. Participa nas actividades propostas e amosa interese por elas, colaborando sempre que se trate dun traballo en grupo 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC

EDUCACIÓN ARTÍSTICA

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

5 . ENGÁNANOS A VISTA?

<ul style="list-style-type: none"> Distinguir os tipos de triángulos, ángulos e cuadriláteros. Formas e composicións modulares coa utilización de regras (escuadro e cartabón). Xeometría na arte. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Coñecer e utilizar as ferramentas básicas do debuxo xeométrico. 	<ul style="list-style-type: none"> EPB3.1.1 Coñece e usa as principais ferramentas básicas do debuxo xeométrico (regra, escuadro, cartabón, semicírculo etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> EPB3.1.2. Utiliza o trazado de rectas paralelas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> EPB3.1.3. Traza ángulos rectos, de 30 e de 60 graos utilizando as ferramentas básicas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> EPB3.1.4. Manexa os efectos visuais da perspectiva para debuxar triángulos e cuadriláteros. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> EPB3.1.5. Representa e aplica adecuadamente o eixe de simetría. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> EPB3.1.6. Representa formas xeométricas con precisión e coa 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CMCT

		axuda da cuadrícula e as ferramentas básicas.	
<ul style="list-style-type: none"> Giuseppe Arcimboldo. Formas orgánicas na natureza: animal, vexetal e mineral. Elementos naturais e artificiais. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Amosar interese polo traballo, apreciando e valorando a correcta realización de actividades e a presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> EPB2.6.1. Completa e realiza os debuxos utilizando os coñecementos aprendidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CSC
		<ul style="list-style-type: none"> EPB2.6.2. Presenta as tarefas con orde e limpeza respectando as normas e indicacións establecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC
		<ul style="list-style-type: none"> EPB2.6.3. Amosa interese polo traballo e a aplicación, apreciando a correcta realización dos exercicios e actividades. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC
<ul style="list-style-type: none"> Vasarely. Sensación de movemento e repouso. Expresividade na liña. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Experimentar coas imaxes como unha ferramenta para deseñar documentos de información e comunicación (carteis, guías, folletos etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> EPB2.1.1. Realiza composicións que transmitan emocións e sensacións básicas, utilizando distintos elementos e recursos para os axustar ás necesidades. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CSIEE CCL
<ul style="list-style-type: none"> Escher. Preto ou lonxe, perspectiva. Fronte ou perfil, percepción dos obxectos en función do punto de vista do observador. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Representa, de forma persoal, ideas, accións e situacións valéndose dos elementos que configuran a linguaxe visual. 	<ul style="list-style-type: none"> EPB2.4.1. Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, cores e tamaños axeitados. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CAA
		<ul style="list-style-type: none"> EPB2.4.2. Organiza os espazos das súas producións bidimensionais, utilizando conceptos básicos de composición, equilibrio e proporción. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CMCT

		<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.4.3. Analiza e compara as texturas naturais e artificiais, así como as texturas visuais e táctiles, sendo capaz de realizar traballos artísticos utilizando estes coñecementos. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.4.4. Distingue o tema ou xénero de obras plásticas. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.4.5. Realiza imaxes humanas, animais e casas, partindo dun bosquejo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> • Arquitectura. • Animación 3D. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.7. Utilizar e manexar as tecnoloxías da información e da comunicación como medio de información, investigación e deseño. 	<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.7.1. Emprega as novas tecnoloxías para se iniciar no deseño dixital, no tratamento de imaxes ou na animación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CD • CCEC
<ul style="list-style-type: none"> • Técnica <i>collage</i> con materia. • Composición figura e fondo. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.5. Participar con interese, coidando e respectando o material, os utensilios e os espazos, desenvolvendo a iniciativa e a creatividade, respectando as normas e as regras previamente establecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.5.1. Valora os elementos e os recursos empregados para conseguir o efecto que máis se axuste ao resultado final. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.5.2. Coida e respecta os materiais, os utensilios e os espazos utilizados. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • EPB2.5.3. Participa e amosa interese polas actividades propostas, colaborando na recollida 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC

		e na organización do material.	
<ul style="list-style-type: none"> • Analizar un cadro de Arcimboldo. • Analizar o movemento nun cadro de Vasarely. 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.2. Identificar e describir os materiais, utensilios e soportes, texturas, formas e cores; comprobando as posibilidades que achegan para a creación artística. 	<ul style="list-style-type: none"> • EPB1.2.1. Identifica os recursos e os materiais utilizados para elaborar unha obra. • EPB1.2.2. Analiza as posibilidades de materiais, texturas, formas e cores aplicadas sobre diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCEC • CCL • CCEC

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
1. SAE DA COIRAZA			
<ul style="list-style-type: none"> As emocións e a interpretación das mesmas. O autocontrol. A autonomía persoal, a autoestima e o autococepto. Estratexias de autorregulación emocional. Seguridade nun mesmo. Confianza nas propias posibilidades. Autenticidade. Resiliencia. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2.Estruturar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma positiva. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB1.2.1.Utiliza, de xeito guiado, estratexias de reestruturación cognitiva. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA
		<ul style="list-style-type: none"> VSCB1.2.2.Aplica o autocontrol á toma de decisión e á resolución de conflitos. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> VSCB1.2.3.Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE CCL
<ul style="list-style-type: none"> A iniciativa e a toma de decisións persoais. Valoración do esforzo como 	<ul style="list-style-type: none"> B1.5.Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB1.5.1Identifica, define problemas sociais e cívicos e achega solucións potencialmente efectivas. 	<ul style="list-style-type: none"> CSIEE CSC

<p>éxito persoal positivo.</p>	<p>do ben común.</p> <ul style="list-style-type: none"> B1.6. Propoñerse desafíos e levalos a cabo mediante unha toma de decisión persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB1.5.2. Define e formula claramente problemas de convivencia e achega solucións potencialmente efectivas. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL
<ul style="list-style-type: none"> A responsabilidade, o compromiso e o respecto polos demais. Erro como factor de aprendizaxe e mellora. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB1.6.1. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética. VSCB1.3.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos. VSCB1.3.2. Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas, expresando propostas de mellora. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CSIEE CSC CSIEE

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
2. A UNIÓN FAI A FORZA			
<ul style="list-style-type: none"> Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais Participación nas tarefas e decisións. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1 Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE

<ul style="list-style-type: none"> • Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia • Implicación no respecto das normas. 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais. 	<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.3.1. Argumenta a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.3.2. Participa na elaboración das normas da aula. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.3.3. Respecta as normas do centro escola 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • Os valores sociais e a democracia. • Principios de convivencia que establece o Estatuto de Autonomía de Galicia e a Constitución Española. Declaración dos dereitos do neno. 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.11. Respetar os valores socialmente recoñecidos, coñecendo e apreciando os valores do Estatuto de autonomía e da Constitución española e os Dereitos e Deberes do Estatuto de autonomía e da Constitución española. Coñecer as institucións, organización e servizos públicos que garanten os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás no seu contorno. • B3.12. Coñecer e expresar as notas características da convivencia democrática e a importancia dos valores cívicos na sociedade 	<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.11.1. Reflexiona sobre os dereitos e deberes da Constitución Española. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.11.2. Expresa a importancia de garantir os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás do seu contorno. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.11.3. Participa no benestar da contorna próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.12.1. Expresa as notas características da convivencia democrática. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL

	democrática realizando razoamentos críticos.	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.13.3. Argumenta a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL
<ul style="list-style-type: none"> O diálogo e as habilidades de comunicación. Estratexias de linguaxe oral como instrumento de comunicación. Elementos de Comunicación non verbal que favorecen a comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Expresar opinións, sentimentos e emocións, empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.1.1. Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, para expresar con coherencia opinión, sentimentos e emocións. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.1.2. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC CAA CSIEE

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
3. A ARMA MÁIS PODEROSA DO MUNDO			
<ul style="list-style-type: none"> A intelixencia interpersoal. A 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Establecer relacións 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.6.1 Interacciona con empatía. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC

<p>empatía. O altruísmo.</p> <ul style="list-style-type: none"> Atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. 	<p>interpersoais positivas empregando habilidades sociais.</p>		<ul style="list-style-type: none"> CCL CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> Aplicación dos valores cívicos en situacións de convivencia no contorno inmediato. Desenvolvemento de actitudes de comprensión e solidariedade. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1 Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB2.6.2 Emprega diferentes habilidades sociais. VSCB3.1.1 Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> A interdependencia e a cooperación. As condutas solidarias. Resolución de problemas en colaboración. A disposición de apertura cara ao outro. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2 Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias. 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.2.2 A moso boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe. VSCB 3.2.2 Recorre ás estratexias de axuda entre iguais. Respecta as regras durante o traballo en equipo. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSIEE CSC CAA CSIEE CSC CSC
<ul style="list-style-type: none"> A resolución de conflitos. A mediación Convivencia pacífica en sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3 Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, 	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.4.1 Resolve os conflitos de modo construtivo. VSCB3.4.2 Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE CSC CSIEE

	intencións e posicionamentos persoais.	<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.4.3 Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
		<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.4.4 Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CSIEE

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

4. TODOS IGUAIS, TODOS DISTINTOS

<ul style="list-style-type: none"> • O respecto, a tolerancia e a valoración do outro. • A diversidade. • Diferenzas culturais. Respecto mutuo. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.7 Actuar con tolerancia comprendendo e aceptando as diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> • VSCB2.7.1 Comprende e aprecia positivamente as diferenzas culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC
<ul style="list-style-type: none"> • O desenvolvemento de actitudes de comprensión e de superación de prexuízos. • Cooperación e soliedariedade ante problemas e necesidades doutras persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> • B2.8 Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas. 	<ul style="list-style-type: none"> • VSCB2.8.1 Forma parte activa das dinámicas do grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB2.8.2 Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB2.8.3 Consegue a aceptación dos compañeiros e compañeiras. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB2.8.4 Expón en historias creativas as características da relación da amizade. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CSC • CCEC • CD • CAA
<ul style="list-style-type: none"> • As formas de discriminación, os feitos discriminatorios. • Racismo, xenofobia, machismo, desigualdade de 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.9 Comprender a declaración da igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición 	<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.9.1 Argumenta e expón mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CCEC • CSC

<p>oportunidades. Exclusión de minorías étnicas.</p>	<p>ou circunstancia persoal ou social, aplicándoa á análise do contorno social.</p> <ul style="list-style-type: none"> • B3.10 Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidades de homes e mulleres. 	<p>outra condición ou circunstancia persoal ou social.</p>	
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.9.2 Descubre e axuíza criticamente casos próximos de desigualdade e discriminación. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.10.1 Axuíza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.10.2 Colabora con persoas doutro sexo en diferentes situacións escolares. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.10.3 Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
5. CÓIDAME, CÓIDATE			
<ul style="list-style-type: none"> • Condutas responsables no uso das TIC. • Condutas responsables. O necesario e o superflúo. A capacidade crítica. 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.14 Empregar as novas tecnoloxías desenvolvendo valores sociais e cívicos en contornos seguros. 	<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.14.1 Realiza un uso ético das novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> • CD • CSC
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.14.2 Coñece o emprego seguro das novas tecnoloxías 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CD
<ul style="list-style-type: none"> • A educación viaria. • Respecto cara ás normas de mobilidade viaria. Identificación das causas e dos grupos de risco nos accidentes de tráfico. • Identificación de actitudes e de estratexias persoais e colectivas que contribúen a consolidar condutas e hábitos viarios correctos. • Busca de información, selección e análise de información en relación cos accidentes de tráfico. Actitudes de respecto polas normas viarias. 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.15 Valorar as normas de seguridade viaria, analizando as causas e consecuencias dos accidentes de tráfico. 	<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.15.1 Colabora en campañas escolares sobre a importancia e a promoción do respecto das normas de educación viaria. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.15.2 Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL • CMCT • CD
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.15.3 Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CD • CAA
		<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.15.4 Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico. 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC • CCL • CMCT • CD
<ul style="list-style-type: none"> • O respecto e a conservación 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.17 Contribuír á 	<ul style="list-style-type: none"> • VSCB3.13.1 Analiza, explica e 	<ul style="list-style-type: none"> • CSC

<p>do medio ambiente</p> <ul style="list-style-type: none"> Actitude crítica ante a falta de respecto e a conservación do medio ambiente. A comprensión das causas e consecuencias da intervención humana no medio ambiente. 	<p>conservación do medio ambiente mantendo unha actitude crítica ante as faltas de respecto.</p>	<p>expón as causas e consecuencias da intervención humana no medio.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CSIEE
		<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.13.2 Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CAA CSIEE CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> VSCB3.13.3 Argumenta comportamentos de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico e de conservación do medio ambiente. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

Contidos

Criterios de avaliación

Estándares de aprendizaxe

Competencias clave

6. UNHA VOLTA POLO LIBRO, ATRÉVESTE?

- Resumo xeral a través de actividades de todos os contidos tratados nas unidades anteriores.

- Avaliación da materia.

- Aplica os coñecementos adquiridos na materia.

- CD
- CSC
- CAA
- CSIEE
- CCL
- CMCT

Programación 5º EP

Nery

|

Contenido

NORMATIVA.....	3
INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN	3
OBXECTIVOS	6
COMPETENCIAS CLAVE	8
VINCULACIÓN ENTRE OBXECTIVOS, SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN DE CADA UN, COMPETENCIAS CLAVE, ELEMENTOS TRANSVERSAIS, INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN. 13	
Obxectivos propostos e accións para acadalos.....	13
Bloques Temáticos.....	13
Contidos transversais	14
Competencias clave. Temas transversais. Estándares de aprendizaxe. Rúbricas. Instrumentos de avaliación. Criterios de cualificación.....	16
Secuenciación e temporalización de contidos. Vinculación entre Contidos, Criterios de avaliación, Estándares de aprendizaxe, Competencias Clave e Instrumentos de avaliación.....	17
Plan de Recuperación da materia pendente.....	¡Error! Marcador no definido.
Plan de adecuación da secuenciación de contidos en sistema non presencial.	20
Metodoloxía de traballo no caso de ensino a distancia.....	20
Distribución anual das Unidades Didácticas.	22
METODOLOXÍA DIDÁCTICA. EXTRATEXIAS PARA ACADAR OS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E A ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE.	24
Orientacións Metodolóxicas:	24
Secuenciación habitual do traballo na aula	24
MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.....	25
AVALIACIÓN.....	27
Procedementos para a avaliación inicial	27
Procedementos de avaliación continua e final	27
Procedementos e instrumentos para a avaliación.....	27
Criterios de cualificación	28
Indicadores de avaliación.....	28
Recuperación.....	28

INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE	30
INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR A PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA	32
ATENCIÓN A DIVERSIDADE	33
ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AOS PROXECTOS DO CENTRO (TICS, PROXECTO LECTOR, PROXECTO LINGÜÍSTICO E PLAN DE CONVIVENCIA).....	33
Incorporación e consolidación das tic.....	33
Accións de contribución ao proxecto lector do centro	33
Accións de contribución ao proxecto lingüístico do centro	33
Accións de contribución ao plan de convivencia do centro.	33
ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	35
MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN RELACIÓN COS RESUSLTADOS E PROCESOS DE MELLORA.	37
Periodicidade con que se revisará a programación didáctica	37
Indicadores de avaliación da programación	37
MEDIDAS PARA INFORMAR A FAMILIAS E ALUMNADO.....	38

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA.

ÁREA DE RELIXIÓN CATÓLICA (5º DE EDUCACIÓN PRIMARIA)

NORMATIVA

A presente programación foi elaborada por Mª Sol Sánchez para ser levada a cabo no 1º Nivel de Educación Primaria no CEIP Plurilingüe de Monforte de Lemos, seguindo os seguintes documentos:

- Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a Mellora da Calidade Educativa (LOMCE).
- *DECRETO 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.* Atendendo a este decreto “as concrecións curriculares para os distintos bloques de disciplinas, recollidas nos anexos I, II e III, constrúense a partir dos criterios de avaliación, ligándoos cos demais compoñentes de cada área. Os criterios de avaliación relaciónanse directamente cos estándares de aprendizaxe avaliáveis, que non son máis que concrecións dos propios criterios, e eses estándares conéctanse coas competencias clave. Por outra banda, os criterios de avaliación describen o que se pretende lograr en cada disciplina, e, neste sentido, os contidos non son máis que os medios para acadalos.”
- *Resolución de 11 de febreiro de 2015 da Dirección General de Evaluación y Cooperación Territorial,* pola que se publica o currículo da ensinanza de Relixión Católica da Educación Primaria e da Educación Secundaria Obrigatoria. (BOE 24/02/2015)
- Protocolo de adaptación ao contexto da Covid-19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2020-21 (versión 22-07-2020)

Nota: En **vermello** medidas e aspectos relacionados coa adaptación da programación a situación actual marcada polo covid-19 en consonancia co protocolo de adaptación do 22-07-2020.

INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A materia de relixión ten unha especial importancia dentro da educación para que o alumnado poida conseguir un desenvolvemento pleno e integral da súa personalidade.

A necesidade de sentido do ser humano é unha evidencia á que a escola necesariamente debe dar resposta. A educación da dimensión relixiosa é parte fundamental para a maduración da persoa. Non podería existir unha formación integral e, por tanto, unha educación de calidade, se non se permitise o desenvolvemento de todas as dimensións inherentes ao ser humano, entre as cales se atopa a relixiosa. Esta capacidade básica da persoa adquire o seu auténtico cumprimento cando se descobre o sentido da vida.

O ensino da relixión católica nos centros escolares axudará aos estudantes para alargar os espazos da racionalidade e adoptar unha actitude de apertura ao sentido relixioso da vida, sexa cal for a súa manifestación concreta.

O ensino da relixión católica na escola responde á necesidade de respectar e ter en conta o conxunto de valores e significados nos que a persoa naceu como hipótese explicativa da realidade e que se denomina tradición. Para iso, a relixión católica pretende contribuír á educación integral do estudante en dúas direccións. Por unha banda, responde á dimensión relixiosa de todo ser humano e, por outra, introducéo na realidade á luz dunha hipótese ofrecida por unha historia e unha tradición. Deste xeito, promóvese o recoñecemento dun sentido da existencia dunha maneira coherente co propio desenvolvemento psico-evolutivo do alumnado.

Parte da experiencia humana desenvólvese de maneira respectuosa coas etapas do desenvolvemento infantil e adolescente, colaborando, neste sentido, coas aprendizaxes instrumentais e transversais propios de cada etapa educativa.

Estrutúrase en catro grandes bloques que pretenden recoller o saber antropolóxico cristián acumulado ao longo dos séculos. Eses bloques parten do sentido relixioso do home, continúan co estudo da revelación; Deus maniféstase ao home e faio nunha historia concreta, con personaxes e situacións que o alumnado debe coñecer e que contribuirán á súa comprensión do mundo. Dita revelación culmina en Xesucristo e a mensaxe evanxélico, centro do terceiro bloque e eixo vertebrador da materia. Por último, estúdase a Igrexa como manifestación da presenza continuada de Xesucristo na historia. Convén subliñar que o ensino da relixión católica ilustra aos estudantes sobre a identidade do cristianismo e a vida cristiá.

Estes catro bloques que compón a materia de relixión católica inclúen conceptos, procedementos (observación da realidade, procura de información, reflexión crítica, exposición e argumentación respectuosa das crenzas relixiosas propias e alleas) e actitudes (coñecer e apreciar os valores e normas básicas de convivencia; desenvolver hábitos de traballo e esforzo e de responsabilidade no estudo; a confianza en si mesmo para un desenvolvemento adecuado da personalidade. Tamén favorece de maneira directa a adquisición de habilidades para a prevención e resolución pacífica de todo tipo de conflitos e o coñecemento, comprensión e respecto das diferentes culturas, así como das diferenzas entre persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación). Polo tanto permite o coñecemento de si mesmo, da realidade e dos problemas que esta expón. É por iso que os contidos xerais da materia contribúen á consecución dos obxectivos propostos para esta etapa.

Por outra banda, debido ao problema sanitario polo que estamos a pasar (Covid19) e o protocolo escolar polo que debemos rexernos, a inclusión da **educación en valores** que se establece no Decreto 105/2014 de 4 de setembro e, sempre inherente a esta materia, vese reforzada, especialmente no referente á *Educación para saúde e a calidade de vida*, que neste momento nos obriga a modificar o modo de comunicarnos e de relacionarnos. Un cambio nas formas pero non na esencia marcada pola solidariedade, o amor e o respecto aos demais que nos esixe día a día actuar “con sentidiño” en pro da saúde propia e allea, do dereito a vida dos máis vulnerables,.. e dun modo de vida de seminormalidade lonxe do confinamento vivido.

Polo tanto, este ano máis que nunca, debe estar presente a educación en valores:

- **Educación moral e cívica:** É o eixo referencial en torno ao cal artículase a educación en valores xa que as súas dúas dimensións engloban o conxunto dos trazos básicos do modelo de persoa que participa activamente para solucionar os problemas sociais.
- **Educación para a paz:** mediante a creación de actividades que estimulen o diálogo como vía privilexiada na resolución de conflitos entre persoas ou grupos sociais.
- **Educación para a igualdade de oportunidades entre os sexos:** A constitución española comeza co dereito á igualdade sen distinción de sexos, razas ou crenzas. Con todo, unha parte da sociedade segue sendo machista, racista e intolerante, polo que se fai imprescindible transmitir ao alumnado este dereito da humanidade.
- **Educación ambiental:** o alumnado deben comprender os problemas ambientais que están degradando o noso medio e participar solidariamente no seu coidado.
- **Educación para a saúde e a calidade de vida:** na escola debemos inculcar hábitos de hixiene física, mental e social que desenvolvan a autoestima e melloren a calidade de vida.
- **Educación para o lecer:** Debemos ofrecer ao alumnado unha alternativa para utilizar o seu tempo de lecer de forma positiva, realizando actividades físicas.
- **Educación do consumidor:** É necesario dotar aos alumnos de instrumentos de análises cara ao exceso de consumo de produtos innecesarios.
- **Educación viaria:** O coñecemento e a utilización da vía pública é dunha gran importancia polo que a súa educación ten que comezar na escola.

A nivel **metodolóxico** dicir que: neste contexto que nos obriga a manter unha distancia de seguridade, non compartir material escolar ou persoal, a desinfección continua de material, estancias, mans, etc. obríganos a mudar o xeito de traballar na aula, cambiando os traballos grupais polos individuais, e a participación en proxectos de centro, eventos, efemérides, etc. este ano escasas e nas que a participación será a nivel de grupo de convivencia ou online cando se desexe que sexa colectiva.

Tampouco será posible facer murais colectivos nin expositores nos corredores. Os traballos de investigación, experimentación e manuais serán individuais e a súa difusión e posta en común deberá ser online.

OBXECTIVOS

Ao rematar a **educación primaria** preténdese que o alumno teña acadado os seguintes **obxectivos**:

- 1.- Contribuír ao desenvolvemento pleno e integral da personalidade do alumnado, e a maduración da súa persoa.
- 2.- Coñecer, apreciar e respectar o patrimonio cultural relixioso como expresión da fe católica. (CL, CC)
- 3.- Comprender e valorar o sentido sagrado, festivo, cultural e celebrativo das festas e os seus ritos especialmente na liturxia da Igrexa. (CL,CC)
- 4.- Coñecer e manexar a Biblia de forma básica. Identificar o sentido dalgúns textos básicos como Palabra de Deus (CC, CL, AA)
- 5.- Comprender a relación intrínseca entre os valores básicos do ser humano e a acción creadora de Deus Pai. (AA,CS)
- 6.- Valorar o amor de Deus e a súa acción salvífica a través do seu Fillo Xesús e da Igrexa, Corpo de Cristo. (Sentido transcendente)
- 7.- Identificar o significado dalgúns textos básicos da mensaxe cristiá, que faciliten a comprensión da acción do Espírito Santo na Igrexa e no mundo (CL, AA, CS)
- 8.- Descubrir en Xesucristo camiño, verdade e vida o fundamento para un estilo de vida cristiá. (CS, Sentido transcendente)
- 9.- Identificar a Igrexa nas súas manifestacións, recoñecer a presenza de Deus e a súa graza nos sacramentos, e o servizo eclesial prestado polos apóstolos e os seus sucesores (CS, Sentido transcendente).

Ademais dos obxectivos específicos da materia tamén se tratará que alumnado acade uns **obxectivos básicos a nivel competencial e transversal**:

- 1.- Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática. (CC)
- 2.- Desenvolvemento de hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade no aprendizaxe, e espírito emprendedor. (AA, EE)
- 3.- Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos, que lles permitan desenvolverse con antinomia no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan. (CS, EE)
- 4.- Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade. (CS)
- 5.- Coñecer e utilizar de maneira adecuada a lingua castelá e galega e desenvolver os hábitos de lectura. (CL)
- 6.- Coñecer e valorar o seu entorno natural, social e cultural, así como as posibilidades de acción e coidado do mesmo. (CM, CS, CC)
- 7.- Iniciarse na utilización, para o aprendizaxe das tecnoloxías da información e a comunicación desenrolando un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran. (CD)
- 8.- Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais. (CC)
- 9.- Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o dos outros, respectando as diferenzas. (CM, CS, CC)

- 10.- Valorar os animais e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado. (CM)
- 11.- Desenvolver capacidades afectivas contrarias a calquera tipo de violencia e a prexuízos de calquera tipo (sexista, relixiosos, etc.). (CS, EE)
- 12.- Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico. (CS)

COMPETENCIAS CLAVE

A ensinanza da relixión católica como materia integrada no currículo do alumnado contribúe tamén, de maneira importante, na adquisición das competencias clave do currículo.

Os catro bloques que compoñen a materia de relixión católica inclúen conceptos, procedementos e actitudes que permiten o coñecemento de si mesmo, da realidade e dos problemas que esta plánte. Por elo, os contidos xerais da materia contribúen á consecución dos obxectivos propostos para as diferentes etapas.

Traballar por competencias na aula supón unha reflexión e unha reconfiguración dos contidos desde un enfoque de aplicación que permita o adestramento de estas. As competencias non se estudan nin se ensinan, adéstranse. Para iso, xeramos tarefas de aprendizaxe onde favorezamos no alumnado a aplicación de coñecementos mediante metodoloxías de aula activas.

Abordar cada competencia de maneira global en cada unidade didáctica sería inabarcable polo que descompondremos nos indicadores e descritores de cada competencia e en cada unidade concretarase o aspecto concreto da competencia que poderemos adestrar e avaliar de maneira explícita na unidade, será concreto e obxectivo e indicaranos que debemos adestrar e observar nas actividades deseñadas.

Na área de Relixión Católica incidiremos no adestramento de todas as competencias de maneira sistemática facendo fincapé nos descritores máis afíns a esta área.

Competencia en comunicación lingüística (CCL): O currículo desta materia apoia-se en elementos cristiáns presentes no entorno próximo do alumnado, nas imaxes e símbolos, na linguaxe e outros recursos, para a comprensión da relixiosidade propia de cada etapa evolutiva. Desenrolase así a competencia en comunicación lingüística en tanto que se serve da linguaxe que conforma a cultura e a tradición que se transmite de xeración en xeración. Así, a linguaxe bíblica e a súa riqueza de expresión e simboloxía, a linguaxe doutrinal e a súa precisión conceptual, analítica e argumental e a linguaxe litúrxica e a súa proximidade á linguaxe dos símbolos do pobo cristiá, axudará ao desenrolo desta competencia no alumnado.

Por outra banda tamén desde esta materia contribúese a utilización dos diversos modos de comunicación: a escoita, a exposición de contidos e ideas, a argumentación, o diálogo, etc. intentando dotar ao alumnado de ferramentas co fin de que chegue a dominar a competencia comunicativa en todas as súas facetas.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT): O desenvolvemento desta competencia contribúe á valoración ética do uso da ciencia e da tecnoloxía. A súa vez, apoia e dá sentido as habilidades e ás destrezas relacionadas coa ecoloxía que se adquiren desde a devandita competencia. Esta área posibilitanos iluminar as respostas e as solucións aos problemas que xorden na interacción do ser humano con todo o relacionado co ámbito da ciencia e a tecnoloxía.

Competencia dixital (CD): nesta área posibilitaremos manexar ferramentas desde un sentido ético e de responsabilidade para poder acceder ás distintas fontes que nos faciliten coñecer e afondar nesta materia. Será fundamental traballar desde fontes fiables que favorezan a claridade de contidos para crear no alumnado unha base sólida e que cheguen a xerar os seus propios criterios sobre diferentes contextos nos que se poidan desenvolver.

Competencias sociais e cívicas (CSC): desde esta áreas favorecese o desenrolo da responsabilidade persoal e social e das demais virtudes cívicas, para o ben común da sociedade. Esta educación da dimensión moral e social da persoa, favorecerá a maduración dunha

corresponsabilidade, o exercicio da solidariedade, da liberdade, da cooperación, do respecto, da non violencia, da liberdade, da xustiza e da caridade.

Conciencia de expresións culturais (CCEC): esta competencia relaciónase cos seus aspectos de coñecemento e valoración de toda a expresión artística, simbólica, histórica, de costumes, ritos, festas, valores, modos de vida ... O alumnado verase enriquecido cos valores que leva consigo o feito relixioso en toda a súa expresión artística, cultural e estética, teolóxica e vivencial. Con iso contribúe á conservación e á valoración do patrimonio cultural desde o momento que aporta significado e valoración crítica de tantas obras do noso entorno, motivando o aprecio pola propia cultura e a estima adecuada de outras tradicións culturais e relixiosas.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE): é fundamental que o alumnado descubra a súa identidade persoal a través dunha apertura ao significado último e global da súa existencia humana. A súa iniciativa persoal dependerá sempre que adestre nun autoconecemento, en explorar as súas potencialidades, en buscar o sentido a cada unha das cousas que acontecen na súa vida.

Aprender a aprender (CAA): na área de relixión esta competencia pode axudar ao alumnado a ser protagonista do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe como resposta á vontade de Deus de que o ser humano colabore de modo activo e libremente segundo o plan establecido por El.

COMPETENCIA	INDICADORES	DESCRITORES
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. (CMCT)	Coidado do entorno medioambiental e dos seres vivos	<ul style="list-style-type: none"> • Interactuar co entorno natural de maneira respectuosa. • Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenrolo sostible. • Respectar e preservar a vida dos seres vivos do seu entorno. • Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no entorno natural e as repercusións para a vida futura.
	Vida saudable	<ul style="list-style-type: none"> • Desenrolar e promover hábitos de vida saudable en canto á alimentación e ao exercicio físico. • Xerar criterios persoais sobre a visión social da estética do corpo humano fronte ao coidado do mesmo.
	A ciencia no día a día	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá. • Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante. • Manexar os coñecementos sobre ciencia e tecnoloxía para solucionar problemas e comprender o que ocorre noso ao redor.
	Manexo de elementos matemáticos	<ul style="list-style-type: none"> • Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto. • Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...) en situacións cotiás.
	Razoamento lóxico e resolución de problemas	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia. • Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos. • Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Competencia en comunicación lingüística. (CCL)	Comprensión oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> • Comprender o sentido dos textos escritos. • Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos... • Gozar da lectura.
	Expresión oral e escrita	<ul style="list-style-type: none"> • Expresar oralmente, de maneira ordenada e clara calquera tipo de información. • Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos. • Compoñer distintos tipos de textos con creatividade e sentido literario.
	Normas de comunicación	<ul style="list-style-type: none"> • Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... • Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.
	Comunicación noutras linguas	<ul style="list-style-type: none"> • Entender o contexto sociocultural da lingua, así como a súa historia para un mellor uso da mesma. • Manter conversacións noutras linguas sobre temas cotiás en distintos contextos. • Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación. • Producir textos escritos de diversa complexidade para empregar en situacións cotiás ou en áreas distintas.
Competencia dixital (CD)	Tecnoloxías da información	<ul style="list-style-type: none"> • Empregar distintas fontes para a busca de información. • Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa finalidade. • Elaborar e publicitar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
	Comunicación audiovisual	<ul style="list-style-type: none"> • Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas. • Comprender as mensaxes que chegan dos medios de comunicación.
	Utilización de ferramentas dixitais	<ul style="list-style-type: none"> • Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento. • Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria. • Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.
Conciencia de expresións culturais (CCEC)	Respecto polas manifestacións culturais propias e alleas.	<ul style="list-style-type: none"> • Amosar respecto polas obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial. • Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural. • Apreciar os valores culturais do patrimonio natural e da evolución do pensamento científico.
	Expresión cultural e artística	<ul style="list-style-type: none"> • Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos. • Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotiá. • Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.
	Educación cívica e constitucional	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.

Competencias sociais e cívicas (CSC)		<ul style="list-style-type: none"> • Identificar as implicacións que ten vivir nun Estado social e democrático de dereito referendado por unha norma suprema chamada <i>Constitución Española</i>.
	Relación cos demais	<ul style="list-style-type: none"> • Desenrolar a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos. • Amosar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos. • Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
	Compromiso social	<ul style="list-style-type: none"> • Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores. • Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela. • Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades. • Involucrarse ou promover accións con un fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)	Autonomía persoal	<ul style="list-style-type: none"> • Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias. • Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas. • Ser constante no traballo superando as dificultades. • Dirimir a necesidade de axuda en función da dificultade da tarefa.
	Liderado	<ul style="list-style-type: none"> • Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos. • Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de acadar os obxectivos. • Priorizar a consecución de obxectivos grupais a intereses persoais.
	Creatividade	<ul style="list-style-type: none"> • Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema. • Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa. • Encontrar posibilidades no entorno que outros non aprecian.
	Emprendemento	<ul style="list-style-type: none"> • Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución de obxectivos. • Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover novas accións • Asumir riscos no desenrolo das tarefas ou dos proxectos. • Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.
Aprender a aprender (CAA)	Perfil de aprendiz	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas... • Desenrolar as distintas intelixencias múltiples. • Xestionar os recursos e as motivacións persoais en favor da aprendizaxe. • Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
	Ferramentas para estimular o pensamento	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente... • Desenrolar estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
	Planificación e avaliación da aprendizaxe	<ul style="list-style-type: none"> • Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe. • Seguir os pasos establecidos e tomar decisións en función dos resultados intermedios. • Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe. • Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

VINCULACIÓN ENTRE OBXECTIVOS, SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN DOS CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN DE CADA UN, COMPETENCIAS CLAVE, ELEMENTOS TRANSVERSAIS, INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Obxectivos xerais propostos e accións para acadalos

- **Obxectivos Propostos:**

- contribuír no alumnado ao desenvolvemento pleno e integral da súa personalidade.
- coñecer o saber antropolóxico cristián acumulado ao longo dos séculos (saber que abarca: o sentido relixioso do home, a revelación de Deus e Xesucristo na historia, a mensaxe evanxélica, a Igrexa como manifestación da presenza continuada de Xesucristo na historia, a relixiosidade popular e as diferentes manifestacións artístico-culturais).
- fomentar o coñecemento e o respecto polas diferentes manifestacións artísticas e culturais, especialmente as de tipo relixioso presentes na súa contorna.
- fomentar a importancia dos valores básicos que rexen a vida e a convivencia humana e obrar de acordo con eles

- **Accións para acadar os obxectivos:**

- actividades lúdicas de formación (lectura comprensiva, realización de mapas conceptuais e esquemas, actividades de expresión oral e artística, etc encamiñadas a acadar os contidos recollidos no currículo, nun marco saudable de convivencia e desenrolo persoal que fomente a colaboración cos máis necesitados e o respecto e a tolerancia cara as diferenzas individuais debidas a distintos factores sociais, étnicos, culturais. limitacións persoais, sexo, relixión ... así como a utilización dunha linguaxe non discriminatoria e pacifista; fomentando a cortesía e rexeitando vocabulario mal soante.
- actividades de vídeo lectura e audiovisuais.
- actividades de investigación no entorno, en internet e/ou en formato papel (biblioteca escolar, biblioteca persoal e outros medios –biblioteca pública, oficina de información, concello, xornais, etc-).
- visitas guiadas polo noso entorno paisaxístico, relixioso e cultural e a monumentos e museos a través da rede; fomentando a formación, o respecto e a convivencia.

Bloques Temáticos

O desenrolo do currículo estruturase en catro grandes **bloques temáticos** que pretenden recoller o saber antropolóxico cristián acumulado ao longo dos séculos:

- Bloque 1: Sentido relixioso do home
- Bloque 2: A revelación: Deus intervén na historia
- Bloque 3: Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación
- Bloque 4: Permanencia de Xesucristo na historia da Igrexa

Estes catro bloques inclúen conceptos, procedementos e actitudes, que permiten o coñecemento de si mesmo, da realidade e dos problemas que esta presenta. Por elo os contidos xerais da materia contribúen á consecución dos obxectivos propostos para as diferentes etapas.

Nas diferentes unidades afrontaranse os contidos curriculares dende catro ou cinco campos: os contidos relixiosos, os relatos bíblicos, os valores humanos e cristiáns encarnados en persoas destacadas, as manifestacións artísticas e a observación ou investigación do seu entorno.

Contidos transversais

En cumprimento do establecido no currículo, traballarase en relixión ao igual que en todas as demais áreas: comunicación audiovisual, as TIC, emprendemento e educación cívica e constitucional. Ademais serán valores a igualdade entre homes e mulleres, a prevención e resolución pacífica de conflitos, o desenvolvemento sostible e o medio ambiente, a actividade física e a dieta equilibrada e a educación e seguridade viaria.

A integración dos temas ou contidos transversais nas nosas programacións didácticas é unha consecución da identidade mesma da nosa área. Non se trata de materias engadidas senón de coñecementos, prácticas, actitudes que forman parte necesaria do desenvolvemento da nosa área e que conlevan a mellorar as relacións interpersoais baseando a solución de conflitos no diálogo, o perdón e a misericordia.

CONTIDOS TRANSVERSAIS	
COMPRESIÓN LECTORA	En todas as seccións inclúense actividades que facilitan a comprensión dos contidos propostos.
EXPRESIÓN ORAL	Nas láminas iniciais establece un diálogo mediante as preguntas que se propoñen, así como noutros momentos.
EXPRESIÓN ESCRITA	A maioría das actividades inclúen e potencia o desenvolvemento da expresión escrita. Podendo realizalas no caderno ou en medios informáticos (PC, encerado dixital, tablet...)
COMUNICACIÓN AUDIOVISUAL	Todas as unidades didácticas están apoiadas con actividades audiovisuais (informativa, interactivas...)
TECNOLOXÍA DA INFORMACIÓN	Na maioría das unidades propoñense actividades interactivas.
ESPÍRITU EMPRENDEDOR	En certas actividades fomentase a iniciativa creativa.
EDUCACIÓN CÍVICA E CONSTITUCIONAL	En todas as unidades inclúense actividades nas que se desenvola a educación cívica e constitucional.
IGUALDADE ENTRE HOMES E MULLERES	Ao longo do curso, como norma xeral, todas as actividades contribúen a desenvolver a igualdade entre homes e mulleres.
PREVENCIÓN E RESOLUCIÓN DE CONFLICTOS	Propoñense actividades cooperativas para desenvolver habilidades sociais básicas que preveñan a non aparición de conflitos
DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE E MEDIO AMBIENTE	En cumprimento do mandato divino de “coidar a terra” ao longo do curso fomentase unha actitude básica ecolóxica, de respecto e posta en valor a importancia e o coidado do medio ambiente.

Competencias clave. Temas transversais. Estándares de aprendizaxe. Rúbricas. Instrumentos de avaliación. Criterios de cualificación.

COMPETENCIAS CLAVE:			TEMAS TRANSVERSAIS:
<p>CL- Competencia Lingüística</p> <p>CD- Competencia Dixital</p> <p>CS- Competencias Sociais e Cívicas</p> <p>CC- Conciencia e expresións Culturais</p> <p>AA- Aprender a Aprender</p> <p>EE- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor</p> <p>CM- Competencia Matemática e Competencias Básicas en Ciencia e Tecnoloxía</p>			<p>CL- Comprensión lectora.</p> <p>EOE- Expresión oral e escrita.</p> <p>CA- Comunicación audiovisual.</p> <p>TIC- Tecnoloxías da Información e comunicación.</p> <p>EMP- Emprendemento.</p> <p>EC- Educación cívica e V- Valores (igualdade, equidade...)</p> <p>SV- Seguridade viaria.</p> <p>PV – Prevención da violencia.</p>
<p>Valoración do nivel competencial: Necesita mellorar, Bo, Moi bo, Excelente.</p>			
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE:			RUBRICAS
Ponderación asignada aos Estándares <u>Básicos</u> 50%	Ponderación asignada aos Estándares <u>Intermedios</u> 40%	Ponderación asignada aos Estándares <u>Avanzados</u> 10%	1. Nunca (5) 2. As veces (10) 3. Moitas veces (15) 4. Sempre (20)
INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN			CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN
<p>PE- Proba Escrita</p> <p>TCL- Tralado de Clase</p> <p>TC- Tralado de Casa</p>			<p>OD- Observación Directa.</p> <p>EO- Expresión Oral.</p> <p>IM- Interese pola Materia.</p> <p>Probas e Traballos: 60%</p> <p>Control do caderno: 30%</p> <p>Actitude (comportamento, participación, interese, atención, etc.): 10%</p>
<p>OD → valórase: comportamento, actitude e socialización (tr.grupo).</p>			
<p>Probas e traballos → valórase: contido, presentación e expresión.</p>			

Secuenciación e temporalización de contidos. Vinculación entre Contidos, Criterios de avaliación, Estándares de aprendizaxe, Competencias Clave e Instrumentos de avaliación.

AREA: Relixión Católica			NIVEL: 5º Primaria							
CONTIDOS		CRITERIOS DE AVALIACIÓN	TEMPOR.			ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE			CC	INS. AV.
			1º	2º	3º	BÁSICOS	INTERMEDIOS	AVANZADOS		
BLOQUE 1.	A persoa humana foi creada con desexo de ben.	1. Recoñecer e estimar que Deus creou á persoa humana con desexo de ben	X			1.1 Localiza, a través de diversas fontes, biografías que mostran o desexo humano do ben. Comparte cos seus compañeiros os aspectos máis significativos.(i)			CCL CD CSC CSIEE CCEC	TC
	O ser humano sente alegría cando realiza ou recibe o ben	2. Esforzarse por identificar que a adhesión ao ben xera felicidade	X			2.1 Xustifica criticamente as consecuencias que se derivan de facer o ben.(b)			CCL CSIEE	EO
						2.2 Propón situacións na historia que manifestan o beneficio de facer o ben. (i)			CSC CCEC	TCL
	BLOQUE 2:	Deus fai alianza co seu pobo.	1. Interpretar o significado da Alianza de Deus co pobo.	X			1.1 Define o termo bíblico de Alianza. (b)			CCL CSC
1.2 Explica e sintetiza os trazos característicos da Alianza de Deus co seu pobo.(i)							CAA	TCL		
Deus desexa un pobo santo: os dez mandamentos.		2. Comprender e respectar as características do pobo que Deus quere contidas no decálogo	X			2.1 Clasifica e é consciente do contido do decálogo(b)			CAA	TCL
						2.2 Describe coas súas palabras experiencias da súa vida relacionadas cos mandamentos (b)			CSC CCEC	EO
A Biblia: estrutura e composición	3. Distinguir e memorizar os distintos tipos de libros do Antigo e Novo Testamento.		X		3.1 Nomea e clasifica os grupos de libros no Antigo e Novo Testamento.(i)			CCL CSC CD CCEC	TCL	

AREA: Relixión Católica		NIVEL: 5º Primaria								
CONTIDOS		CRITERIOS DE AVALIACIÓN	TEMPOR.			ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE			CC	INS. AV.
			1º	2º	3º	BÁSICOS	INTERMEDIOS	AVANZADOS		
		4. Explicar os diferentes autores e momentos da historia en que se compuxo a Biblia		X		4.1 Confecciona materiais para situar cronoloxicamente os principais libros da Biblia. (a)			CCL CD CSC CCEC	OD

AREA: Relixión Católica		NIVEL: 5º Primaria									
CONTIDOS		CRITERIOS DE AVALIACIÓN	TEMPO R.			ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE			CC	IN S. AV .	
			1 o	2 o	3 o	BÁSICOS	INTERMEDIOS	AVANZADOS			
BLOQUE 3:	O encontro con Xesús desvela á persoa a súa verdadeira identidade.	1. Recoñecer en relatos evanxélicos o cambio que xera o encontro con Xesús.			X	1.1 Interpreta e aprecia o cambio que orixinou o encontro con Xesús nalgúns dos personaxes que aparecen nos evanxeos. (b)			CCL CSC CCE C	OD	
	Os signos do reino: os milagres.	2. Coñecer e Interpretar o significado dos milagres de Xesús como acción de Deus.			X	2.1 Selecciona, xustifica a elección e explica por escrito o significado dalgúns milagres.(i)			CCL CAA	TC L	
						2.2 Dramatiza con respecto algúns milagres narrados nos evanxeos. (a)			CSC CCE C	OD	
	A resurrección: cumprimento do plan salvífico de Deus.	3. Comprender que Deus rescata a Xesús da morte.				X	3.1 Sinala afirmacións das testemuñas recolleitas nos primeiros capítulos dos Feitos dos Apóstolos onde se recoñece que a resurrección é acción de Deus. (b)			CCL CAA CSC CCE C	TC L
							3.2 Reconstrúe utilizando as TIC os encontros co Resucitado que describen os relatos evanxélicos.(i)			CD CCL	OD
							3.3 Busca e explica signos e xestos da comunidade cristiá onde se manifesta a presenza de Xesús hoxe. (b)			CD CSC	OD
BLOQUE 4:	A Igrexa: ministerios e servizos.	1. Coñecer e respectar a composición da Igrexa.			X	1.1 Identifica e describe os trazos e funcións dos diferentes membros da comunidade eclesial. (b)			CCL CSC CCE C	TC L	
	A Eucaristía, renovación	2. Identificar o vínculo que			X	2.1 Explica e valora o significado das palabras de Xesús na Última Cea.(i)			CCL CSC	EO	

AREA: Relixión Católica		NIVEL: 5º Primaria								
CONTIDOS		CRITERIOS DE AVALIACIÓN	TEMPO R.			ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE			CC	IN S. AV .
			1º	2º	3º	BÁSICOS	INTERMEDIOS	AVANZADOS		
	do sacrificio de Xesús na cruz.	existe entre a Última Cea e a paixón, morte e resurrección de Cristo				2.2 Asocia a celebración da Eucaristía coas palabras e os xestos de Xesús na Última Cea. (b)			CSC	TC L

Plan de adecuación da secuenciación de contidos en sistema non presencial.

Centrarémonos na consecución dos estándares de aprendizaxe mínimos o que implicará a redución de contidos e unha maior coordinación coas familias. Non obstante, en función da resposta e adaptación do alumnado a esta situación valorarase a ampliación de estándares.

Metodoloxía de traballo no caso de ensino a distancia.

No caso de ter que pasar á educación a distancia e para o alumnado que parcialmente estea en situación de corentena, cando non exista suspensión da actividade presencial no conxunto da aula, manterase a actividade lectiva a través de Edixgal.

O alumnado que non poida seguir a ensinanza telemática proporcionaránselle os contidos e actividades en offline.

A comunicación e coordinación coas familias levarase a cabo a través das medidas telemáticas propostas pola Consellería de Educación: Abalar móbil, Edixgal e a páxina web do centro escolar (blogs de aula/materia), en cumprimento da lei de protección de datos. Medidas que tamén se utilizarán preferentemente durante a educación presencial, en cumprimento do protocolo covid-19 para centros escolares, no que se recolle que se debe optar preferentemente pola utilización de medidas telemáticas e evitar reunións presenciais do persoal docente entre si e/ou do persoal docente con outras persoas da comunidade educativa.

No caso de que non sexa posible o uso das medidas telemáticas propostas habilitaranse outras fórmulas de comunicación como correo electrónico, foros ou vídeo chamadas para manter o contacto coas familias, proporcionar os contidos educativos e asegurar o seguimento continuo do curso polo alumnado.

Ensino non presencial	Coordinación e contacto coas familias e o alumnado	Presentación de contidos e actividades	Seguimento da formación non presencial do alum.
Infantil	-Abalar móbil -Correo electrónico.	-Páxina web do centro: Blog de relixión.	Correo electrónico
1º e 2º Primaria	-Abalar móbil	-Páxina web do centro: Blog de relixión.	Correo electrónico

	-Correo electrónico.		
3º e 4º Primaria	-Abalar móbil -Correo electrónico. -Aula virtual do centro. -Reunións virtuais (Plataforma por determinar)	-Aula virtual do centro.	Aula virtual do centro
5º e 6º Primaria	-Abalar móbil -Correo electrónico. -Edixgal. -Reunións virtuais (Plataforma por determinar).	-Edixgal	Edixgal

Distribución trimestral das Unidades Didácticas. Obxectivos, contidos e temporalización.

Tr.	UD.	OBXECTIVOS	CONTIDOS	TEMPORALIZACIÓN
1º	1ª O Amor en acción	<ul style="list-style-type: none"> Recoñecer e estimar que Deus creou ás persoas con desexo de ben. Valorar a importancia que ten o amor solidario no crecemento persoal e na felicidade. Implicar ao alumno nos problemas sociais de hoxe en día. Coñecer o labor das ONG para entender a axuda en acción. Descubrir nos evanxeos a solidariedade como exemplo de amor 	<ol style="list-style-type: none"> Descubriendo ao personaxe. O que implica o amor. As ONG heroes de hoxe en día. Parábola da solidariedade. O bo samaritano. A arte e a parábola do bo samaritano. Ao peche 	<p>6 sesións:</p> <ul style="list-style-type: none"> 4 sesións de exposición de contido. 0.5 de actividades de reforzo. 0.5 de ampliación. 1 de avaliación.
	2ª A Alianza. Deus elixe a un pobo	<ul style="list-style-type: none"> Entender o significado do termo "alianza". Interpretar o significado da Alianza de Deus co pobo. Coñecer a vida de Abrahán e Moisés, e comprender a confianza que tiveron en Deus. Comprender e respectar as características do pobo que Deus quere contidas no decálogo. 	<ol style="list-style-type: none"> Alianzas e contratos. A amizade é unha alianza. A amizade entre Deus e Abrahán. Dios axuda ao seu pobo: Moisés. Os dez mandamentos. Ao peche. 	<p>6 sesións:</p> <ul style="list-style-type: none"> 4 sesións de exposición de contido 0.5 de actividades de reforzo. 0.5 de ampliación. 1 de avaliación.
2º	3. A Biblia	<ul style="list-style-type: none"> Valorar a Biblia pola súa importancia relixiosa, cultural e histórica. Distinguir e memorizar os distintos tipos de libros do Antigo e Novo Testamento Explicar os diferentes autores e momentos da historia en que se compuxo a Biblia. 	<ol style="list-style-type: none"> O libro máis valioso do mundo. Unha longa aventura. Un libro cheo de libros. Mapa da Biblia. Algúns personaxes interesantes da Biblia. Ao peche 	<p>6 sesións:</p> <ul style="list-style-type: none"> 4 sesións de exposición de contido. 0.5 de actividades de reforzo. 0.5 de ampliación. 1 de avaliación.
	4ª Xesús, o Mesías	<ul style="list-style-type: none"> Recoñecer a vida de Xesús como unha vida de entrega, sacrificio e salvación. Recoñecer en relatos evanxélicos o cambio que xera o encontro con Xesús. <u>Coñecer e interpretar o significado dos milagres de Xesús como acción de Deus. (3Tr).</u> Interpretar textos bíblicos. Interpretar e recoñecer os símbolos relixiosos, coma o cirio pascual. 	<ol style="list-style-type: none"> A luz para os crentes. Algún dos nomes que recibe Xesús. Xesús nos evanxeos. <u>Os milagres de Xesús. (3Tr).</u> Observe e aprendo. Percorrido artístico pola vida de Xesús. Ao peche. 	<p>6 sesións:</p> <ul style="list-style-type: none"> 4 sesións de exposición de contido. 0.5 de actividades de reforzo. 0.5 de ampliación. 1 de avaliación.

Tr.	UD.	OBXECTIVOS	CONTIDOS	TEMPORALIZACIÓN
3º	5ª. A Resurrección e a Eucaristía	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñecer en relatos evanxélicos o cambio que xera o encontro con Xesús. • Comprender o significado da salvación. • Comprender que Deus rescata a Xesús da morte. • Identificar o vínculo que existe entre a Última Cea e a paixón, morte e resurrección de Cristo. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.- Xesús e a salvación. 2.- A Última Cea: o seu testamento. 3.- A Eucaristía. 4.- Relatos da Resurrección. 5.- O futuro logo de Xesús. 6.- Ao peche. 	<p>6 sesións:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4 sesións de exposición de contido. • 0.5 de actividades de reforzo. • 0.5 de ampliación. • 1 de avaliación.
	6ª- A Igrexa	<ul style="list-style-type: none"> • Coñecer a orixe da Igrexa. • Coñecer e respectar a composición da Igrexa. • Coñecer e valorar a misión da Igrexa hoxe. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. A pesca milagrosa. 2. O nacemento da Igrexa. 3. A Igrexa e a súa misión. 4. Estrutura da Igrexa. 5. Ser Igrexa. 6. Ao peche. 	<p>6 sesións:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4 sesións de exposición de contido. • 0.5 de actividades de reforzo. • 0.5 de ampliación. • 1 de avaliación.

METODOLOGÍA DIDÁCTICA. ESTRATEGIAS PARA ACADAR OS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E A ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE.

Orientacións Metodolóxicas:

A normativa educativa derivada da LOMCE define metodoloxía didáctica como: «conxunto de estratexias, procedementos e accións organizadas e planificadas polo profesorado, de maneira consciente e reflexiva, coa finalidade de posibilitar a aprendizaxe do alumnado e o logro dos obxectivos expostos» (Real Decreto 126/2014, do 28 de febreiro).

Neste sentido a materia de Relixión Católica utilizará unha metodoloxía que respectará os seguintes principios:

- Todos os aprendizaxes estarán orientados a formación integral do ser humano
- Adaptación ao ámbito emocional e cognitivo dos estudantes respectando o desenvolvemento psicoevolutivo propio de cada etapa.
- Respecto polos ritmos e estilos de aprendizaxe dos estudantes.
- Combinar de maneira adecuada o concreto e o abstracto, o traballo individual e o grupal, o manipulativo, experiencial e visual cos aspectos conceptuais.
- Respecto pola curiosidade e inquietudes dos estudantes. Consideración dos intereses e expectativas dos estudantes así como dos coñecementos previos, de maneira que se garanta unha aprendizaxe significativa. As actividades partirán de experiencias próximas ao noso alumnado, para progresivamente ir acadando novas aprendizaxes centradas nas experiencias posteriores.
- Desenvolvemento da aprendizaxe en equipo e/ou cooperativo. O estudo e reflexión do cristianismo, polo súa intrínseca dimensión comunitaria, é unha materia adecuada para desenvolver o traballo en equipo e a aprendizaxe cooperativa.
- Utilización educativa dos recursos tecnolóxicos. O ensino da relixión promoverá a utilización da tecnoloxía da información e a comunicación non só dunha maneira instrumental, que resulte útil ao estudante na procura de información ou na resolución de problemas expostos na clase, senón procurando a súa integración na vida do suxeito e o seu uso ético.
- Terá un carácter flexible e aberto, para poder introducir nela todos os cambios que sexan necesarios no proceso de ensino-aprendizaxe, atendendo á diversidade e permita acadar os obxectivos didácticos e adquirir as competencias clave.

Secuenciación habitual do traballo na aula

Todas as **unidades didácticas**, aínda que cunha certa flexibilidade, manteñen unha estrutura clara e recoñecible:

- Punto de partida. Pártese de situacións que reflicten sentimentos e emocións, tratando de fomentar o descubrimento tanto do mundo interior do alumno como do entorno co rodea.
- Relato bíblico, lectura e posibilidade de traballalo con recursos audiovisuais para favorecer a comprensión do texto, así como realizando glosarios, actividades de plástica e estudando as diferentes manifestacións artísticas da biblia na arte.
- Información – Contidos relixiosos: contidos curriculares oficiais axustados a idade do alumnado.
- Valores humanos / cristiáns e emocións: vemos persoas que encarnan os valores traballados na unidade.
- Mapa conceptual, esquema ou resume do aprendido.
- Aprendemos máis, tratar de ampliar máis os contidos traballados na unidade mediante a lectura de textos literarios, a análise de obras de arte (contemplamos e valoramos), e a investigación mediante actividades lúdicas de investigación e elaboración de proxectos.

En canto ao traballo persoal do alumnado estará centrado en: resposta a preguntas, resolución de problemas e memorización comprensiva.

A hora de avaliar teranse en conta aspectos cognitivos e de actitude:

- Probas.
- Análise de producións: caderno, mapas, comentarios, etc.
- Exposicións orais.
- Traballo individuais e en grupo.
- Observación do traballo na aula.
- Comportamento.

MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Recursos didácticos:

A editorial de referencia para este curso é Netex-Smart. Aínda que nalgúns ocasións complementaremos con outros recursos existentes en Abalar, na aulaPlaneta ou en outros lugares. Continuaremos usando a biblia online (biblija.net, entre outras), o blog da biblioteca (<http://biblioforte.blogspot.com.es/>) para fomentar a lectoescritura e a investigación cultural dun xeito lúdico, biblioforte dixital, etc.

Materiais curriculares

Os materiais curriculares utilizados son principalmente:

- **Material audiovisual e informativo** tales como pdi, ordenadores con conexión a internet, canón para proxectar na aula, audiovisuais (relatos bíblicos, cancións, valores, temas transversais), biblia dixital (biblija.net), etc. Estes materiais son necesarios para traballar todos os contidos relacionados coa competencia dixital e para abordar contidos curriculares que doutra maneira sería máis complicado e menos lúdica a súa transmisión.
- **Material escrito** tales como a Biblia (adaptada ou non), libros de consulta, material copiable, etc.
- **Material diverso para talleres e traballos manuais**: material de papelería, de reciclaxe, papel continuo, tesoiras, cola, cartolinas, pinturas, rotuladores, etc. Todo este material permitirá realizar diversas actividades e talleres na aula con motivo de festividades importantes (advento, Nadal, pascua, Pentecostes, etc.).

Materiais do alumno:

O alumnado dispón dun ultraportátil tipo tablet PC e táctil que cumpre as funcións de ordenador portátil e lector de documentos.

Este portátil conectase por wifi a rede do centro e desde el pódese acceder a plataforma Edixgal e ao libro virtual do alumno tanto online ou offline.

Ademais o alumnado deberá dispoñer do seguinte material:

Ao non dispoñer de libro de texto o profesor facilitará ao alumno material informativo en distintos soportes sobre os contidos curriculares da materia distribuídos nas diferentes unidades didácticas, acompañado das correspondentes actividades en distintos soportes.

O alumno deberá dispoñer do seguinte material:

- Carpeta para clasificar o material curricular informativo impreso (contidos curriculares, historias bíblicas, etc) e fichas de actividades.
- Caderno de actividades e anotacións.
- Tarxeta Lectora - facilitada polo profesor.
- Caderno da familia – solicitado polo titor.
- Memoria USB (aconsellable)

AVALIACIÓN

Procedementos para a avaliación inicial

Ao inicio de curso farase un repaso xeral sobre o visto o curso anterior para tratar de incidir naqueles aspectos esquecidos ou recordados con dificultade.

Esta avaliación permitiranos descubrir as fortalezas e debilidades do grupo en canto a nivel de desenrolo de obxectivos curriculares e de aspectos competenciais así como necesidades particulares e actitudes.

Ao inicio de cada unidade didáctica farase un avaliación (tendo en conta os estándares) inicial dunha forma informal e lúdica para saber os coñecementos previos dos alumnos sobre o tema a tratar e que permitirá ao profesor fixar o punto de partida e poder facer un seguimento da evolución dos coñecementos. Na avaliación inicial non hai calificación.

Procedementos de avaliación continua e final

Avaliación encamiñada a coñecer si se van logrando os obxectivos propostos. O seu carácter regulador, orientativo e auto-corrector do proceso educativo favorece a adopción das medidas necesarias que procedan de atención a diversidade, cando o alumnado non logre o progreso adecuado.

É fundamentalmente a observación das realización do alumnado no desenvolvemento normal da clase, ao través das súas producións, do seu caderno de clase,...

Tamén se empregarán rúbricas, listas de observación e de verificación para valorar a actividade, que desenvolva nas propostas de traballo que se fagan na aula.

Durante o curso se realizarán 3 avaliacións correspondentes aos tres trimestres do ano académico, nas que se valorará a adquisición das competencias clave e o nivel de logro. Nas sesións de avaliación tomaranse medidas para o reforzo educativo daqueles alumnos que non acaden un desempeño axeitado.

Procedementos e instrumentos para a avaliación

A observación continua e sistemática da evolución personalizada de cada alumna ou alumno constituirá a técnica básica de obtención de información. En función da estrutura da nosa concreción curricular, propónse o uso de rúbricas de avaliación para observar o grao de adquisición das competencias.

Os instrumentos de avaliación preferentemente empregados serán:

-Realización de probas específicas. Tanto orais como escritas e así avaliaremos os conceptos e os procedementos mediante os estándares de aprendizaxe a conseguir.

-Revisión de tarefas do alumnado. Realizarase mediante a análise do caderno de clase e dos traballos e fichas realizados para comprobar si realiza as tarefas, si corrixe erros, si se equivoca con frecuencia, caligrafía, ortografía...

-Autoavaliación. Permitiranos coñecer as propias valoracións do alumnado, ao tempo que nos permite reflexionar sobre o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Criterios de cualificación

Establécense tres criterios de calificación:

CRITERIOS	PORCENTAJES
Probas de avaliación (conceptos)	60% (máximo 6 puntos sobre 10) Valorarase: <ul style="list-style-type: none"> - Corrección ortográfica → (10%) = 1 punto. - Capacidade de síntese e razoamento → (30%) = 3 puntos. - Capacidade de definición e explicación → (20%) = 2 puntos.
Traballos de investigación e caderno (procedementos)	30% (máximo 3 puntos sobre 10) Valorarase: <ul style="list-style-type: none"> - Caderno de traballo → (10%) = 1 punto. - Exercicios e traballos que se realicen na clase → (20%) = 2 punto. Valorarase a puntualidade, a limpeza, a corrección ortográfica e o uso do vocabulario adecuado a cada nivel.
Actitud ante el aprendizaje (actitudes).	10% (máximo 1 punto sobre 10) Valorarase: <ul style="list-style-type: none"> - Ter un comportamento adecuado en formas e expresións. - Coidado e respecto polo material. - Convivencia dentro e fora do grupo. - Respecto polas persoas e as opinións. - Atención ás explicacións da profesora.

As valoracións iran acompañadas dunha calificación numérica, sen empregar decimais, nunha escala de 1 a 10 (Insuficiente -1, 2, 3, 4-, Suficiente -5-, Ben -6-, Notable -7 ou 7- e Sobresáinte -9 ou 10-).

Indicadores de avaliación

- saber observar os referentes relixiosos do seu entorno
- saber o significado das palabras con sentido relixioso máis usuais no seu vocabulario.
- respectar os signos e símbolos relixiosos do seu entorno.
- familiarizarse cunha primeira sínteses da fe.
- adquirir o gusto polo bo obrar.
- apreciar os valores cristiáns que facilitan a convivencia.

Recuperación

Non é probable que un alumno promocioe de curso con esta materia suspensa, pero no hipotético caso de que así fose, o alumnado que non teña adquirido as aprendizaxes e promocioe con avaliación negativa terá que realizar un traballo relacionado cos contidos da materia (total ou parcial) que ten suspensa do curso anterior.

INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente (Indicadores de logro)	Escala				Propostas de mellora
	1	2	3	4	
Proceso de ensino:					
1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?					
2.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?					
3.- Conseguiuse motivar a todo o alumnado?					
4.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?					
5.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?					
6.- Adoptáronse as medidas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE?					
7.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?					
8.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?					
9.- Valorouse adecuadamente o traballo na aula?					
10.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?					
Práctica docente:	1	2	3	4	
1.- Como norma xeral fanse explicacións xerais para todo o alumnado					
2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?					
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade					
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?					
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?					
6.- Poténcianse estratexias de animación á lectura?					
7.- Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita?					
8.- Incorporáranse ás TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe					

9.- Ofrécese ao alumnado de forma rápida os resultados das probas, traballos, etc?					
10.- Analizase e comentase co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección de probas, traballos, etc.					
11.- Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?					

INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR A PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Mecanismo avaliación e modificación de programación		Escala				Propostas de mellora
(indicadores de logro)		1	2	3	4	
Preparación da clase e dos materiais didácticos	Hai coherencia entre a programación e o desenvolvemento das clases					
	Existe unha distribución temporal equilibrada.					
	O desenvolvemento da clase adecúase ás características do grupo.					
Utilización dunha metodoloxía adecuada	A metodoloxía axústase ás necesidades e intereses do alumnado.					
	A metodoloxía fomenta a motivación e o desenvolvemento das capacidades do alumnado.					
Regulación da práctica docente	Grao de seguimento do alumnado medio-alto.					
	Validez dos recursos utilizados na clase para as aprendizaxes.					
	Os criterios de promoción están acordados entre os profesores.					
Avaliación das aprendizaxes e información que delas se lle da ao alumnado e as familias.	Os criterios para unha avaliación positiva atópanse vinculados aos obxectivos e aos contidos.					
	Consecución do alumnado dos estándares de aprendizaxe programados.					
	Os instrumentos de avaliación están axustados á tipoloxía de actividades planificadas.					
	Os criterios de cualificación están axustados á tipoloxía de actividades planificadas.					
	As aprendizaxes mínimas e os criterios de cualificación déronse a coñecer ao alumnado e as familias.					
Utilización de medidas para a atención a diversidade	Ofreceuse resposta ás diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxe.					
	As medidas e os recursos ofrecidos foron suficientes					
	Aplica medidas extraordinarias recomendada polo equipo docente atendendo aos informes psicopedagóxicos.					

ATENCIÓN A DIVERSIDADE

É imprescindible atender aos distintos ritmos de aprendizaxe do alumnado se queremos promover unha educación inclusiva, pois cada alumno é diferente e non podemos ter as mesmas expectativas para todos.

Porase especial fincapé na atención á diversidade do alumnado, na atención individualizada, na prevención das dificultades de aprendizaxe e na posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten estas dificultades. Para elo, incluíranse tamén actividades de reforzo para aqueles alumnos con dificultades de aprendizaxe e actividades de ampliación para o alumnado que pode avanzar a un maior ritmo.

ACCIONES DE CONTRIBUCIÓN AOS PROXECTOS DO CENTRO (TICS, PROXECTO LECTOR, PROXECTO LINGÜÍSTICO E PLAN DE CONVIVENCIA)

Incorporación e consolidación das tic.

Para incorporar as TICS na aula propónse:

Actividades TIC	Actividades integradas nas secuencias de aprendizaxe
Ligazóns a Internet	Aproveitamento de recursos educativos en Internet. Procura de imaxes, información ou curiosidades, selección e organización para transformalo en coñecemento.
Recursos dixitais na web	Actividades interactivas.

Accións de contribución ao proxecto lector do centro

- Lectura:
 - Lecturas e comentarios de textos escritos: curtos, de tipoloxía diferente (informativo, descritivo, contos, poemas...)
 - Textos en apoio dixital (internet e aplicacións informáticas, lectura en pantalla).
 - Lectura de textos sobre emocións e valores humanos e cristiáns.
 - Relatos bíblicos.
 - Textos orais complementados e acompañados de imaxes ou audios.
- Expresión:
 - Exposición oral e escrita en traballos individuais, actividades en grupo, en razoamentos e intervencións, planificación, redacción e revisión.
 - Expresión oral e escrita das aprendizaxes, utilizando un vocabulario preciso.

Accións de contribución ao proxecto lingüístico do centro

- A Linguaxe empregada na área de relixión será o galego, aínda que nalgunhas ocasións tamén se utilizaran recursos en castelá: Biblia, internet, vídeos, cancións... coa finalidade de que o alumnado empregue e pense indistintamente nas dúas linguas oficiais.

Accións de contribución ao plan de convivencia do centro.

- Traballaremos os principios e valores que emanan da persoa de Xesucristo: diálogo, perdón, misericordia... que axudan a afrontar situacións de conflito.

- No máis profundo do ser cristiá xorde o gran valor da fraternidade universal. De aí que as mínimas esixencias éticas de convivencia, participación e respecto á diversidade sexan consecuencia da fe cristiá.

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Dada a excepcional situación sanitaria, as posibles limitacións de movemento, a necesidade de manter os grupos de convivencia, etc. fai que a día de hoxe resulta difícil prever que tipo de actividades complementarias e extraescolares se poderán realizar ao longo do curso.

Por esta razón, pareceume oportuno manter o abano de actividades do curso pasado como unha simple proposta a espera de como evolucione a situación sanitaria.

ACTIVIDADE:	OBXECTIVO:	ALUMNA DO	DATA
1.- Belén	- Coñecer e participar en festas tradicionais	Infantil/ Primaria	1º T.
2.- Andainas no entorno próximo do centro	- Coñecer recursos, observar e identificar animais e plantas. - Coñecer algúns edificios representativos do patrimonio cultura e relixioso de Monforte. - Desenvolgar actitudes e hábitos sociais de convivencia e conservación.	Infantil/ Primaria	T.Curso
3.- Visitas guiadas por Monforte	- Coñecer o patrimonio histórico - cultural de Monforte (Pinacoteca do Cardeal, San Vicente, A Regoa...) - Desenvolgar actitudes e hábitos sociais de convivencia e conservación.	Primaria	T.Curso
4.- Visita a asociacións socioasistenciais locais (Cruz Roxa, Cáritas...)	- Coñecer o papel que desempeñan no desenvolgo da economía do pobo e das familias necesitadas do noso entorno e foráneas. - Coñecer a figura do Voluntario e fomentar a solidariedade e a convivencia.	Primaria	T.Curso
5.- Amigos dos Maiores: - Visita ao asilo de anciáns e/ou centro de día máis próximos. - Estrelas con amor (agasallos aos maiores). - A vosa voz - contando historias.	- Potenciar a relación interxeneracional. - Alegrar o Nadal aos anciáns coa nosa presenza e cantando panxoliñas. - Elaborar postais, contos, pequenos agasallos para os maiores. - Invitar a que nos <i>conten contos</i> , fomentar a escoita e o respecto aos maiores.	Primaria	T.Curso
6.- Participación nas festas locais (Nadal, San Brais, V. Montserrat, Semana Santa, Martes de Pascua, etc.)	- Fomentar o coñecemento de tradicións culturais propias.	Primaria	T.Curso
7.- Participación na celebración de efemérides recollidas no calendario escolar – DOGA- e outras propostas polo centro ou que podan xurdir ao longo do curso.	- Potenciar a convivencia, a solidariedade, o respecto, os valores cívicos, sociais e cristiáns.	Primaria	T.Curso
8.- Amigos do mundo: - Recuncho solidario - Campañas solidarias	- Implicarse nas campañas solidarias nas que participe o centro (“Nadal solidario”, “Tapóns solidarios”, etc.). - Tentar crear un recuncho solidario e fomentar campañas solidarias propias como “Deporte	Primaria	T.Curso

	Solidario (torneo)", "Bocata solidario", "Coáresma Solidaria – Son maior" (xoguetes, libros, roupa,...en bo estado e que xa non uso), etc. destinadas a necesidades do alumnado do centro.		
9.- Excursións pola Ribeira Sacra	- Coñecer o noso entorno próximo: igrexas románicas, ermidas, camiño de inverno, cerámica de Gundivos, Museos, Castros, etc.	Primaria	3º T
10.- Camiño de Santiago de Inverno	- Participar nas andainas do Camiño de Inverno.	Primaria	1º T
11.- Visita ao Belén de Baltar (Ourense) e/ou a exposición de "Beléns no mundo" do Bispado de Ourense.	- Coñecer e participar en festas tradicionais.	Primaria	1º T
12.- Visita guiada As Clarisas	- Coñecer o patrimonio histórico - cultural de Monforte. - Desenvolver actitudes e hábitos sociais de convivencia e conservación.	Primaria	Maio
13.- Charlas relixiosas, culturais e artísticas por especialistas sobre temas curriculares.	- Ampliar o coñecemento sobre temas culturais e artísticos relacionados coa materia.	Primaria	T. Curso
14.- Participación no "Concurso de Contos Solidarios" (un xuguete un ilusión)	- Fomentar a solidariedade. - Fomentar a creación literaria, aumentar as posibilidades expresivas e o vocabulario.	Primaria	1º T
15.- Participación no "Certame de Poesía Eucarística" (Lugo)	- Espertar a imaxinación, a fantasía e a creatividade. - Enriquecer o vocabulario e aumentar as posibilidades expresivas. - Tentar recuperar unha tradición do Corpus lucense.	Primaria	3º T
15.- Participación noutros concursos sobre temas curriculares (ex. Postais de Nadal") e o fomento das novas tecnoloxías (robótica, scratch,...)	- Potenciar os contidos curriculares, a autoestima, o espírito de superación, o voluntariado, etc. - Fomentar o desenvolvemento do coñecemento lóxico - matemático, a linguaxe de programación, o uso das TIC, etc.	Primaria	Todo o curso
16.- Santuarios marianos	- Potenciar o coñecemento de santuarios marianos relativamente próximos e advocacións marianas da Ribeira Sacra (ex. Virxe do Faro –Chantada – onde podemos ver: a ermida, parque eólico, torre incendios, camiño da virxe, fermosa vista panorámica...)	Primaria	Todo o curso

MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN RELACIÓN COS RESULTADOS E PROCESOS DE MELLORA.

Periodicidade con que se revisará a programación didáctica

O tratarse dun departamento unipersonal a periodicidade de revisión será continua dado que non existe a posibilidade de realizar reunións con outros membros que impartan a mesma área.

Non obstante o contacto e posta en común do seguimento diario do grupo/clase é continuo entre todo o profesorado que integran o equipo docente de cada grupo/clase, o que nos permite facer as oportunas reflexións e propostas de mellora en cada momento e que poderá levar a posibles cambios nas programacións iniciais de curso.

A final de curso os equipos docentes xunto coa xefatura de estudos e o departamento de orientación poderán avaliar propostas de modificación das programacións didácticas a nivel de centro, mediante un acordo de mínimos.

Indicadores de avaliación da programación

Trala valoración dos resultados acadados ao final de curso farase unha avaliación da programación tendo en conta os seguintes indicadores:

Mecanismo avaliación e modificación de programación (indicadores de logro)	Escala				Propostas de cambio
	1	2	3	4	
1.- Adecuación do deseño das unidades didácticas a partir dos elementos do currículo.					
2.- Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas.					
3.- Adecuación dos mínimos esixibles para superar a materia.					
4.- Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.					
5.- Adecuación da metodoloxía utilizada.					
6.- Adecuación dos materiais e recursos didácticos utilizados.					
7.- Adecuación das medidas de atención a diversidade.					
8.- Asociación dos estándares cos elementos transversais.					
9.- Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación.					
10.- Adecuación dos criterios establecidos para a calificación.					
11.- Adecuación dos criterios establecidos para a promoción.					
12.- Adecuación do deseño da avaliación inicial.					
13.- Adecuación dos programas de apoio, recuperación, etc.					
14.- Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.					
15.- Contribución desde a materia ao plan de convivencia do centro.					

16.- Grao de implicación das TIC no proceso de ensinanza da materia.					
18.- Grao de desenrolo das actividades complementarias e extraescolares previstas.					
19.- Adecuación da adaptación e resposta en situacións de excepcionalidade.					
20.- Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.					

MEDIDAS PARA INFORMAR A FAMILIAS E ALUMNADO

Ao comezo de curso informárase ao alumnado dos aspectos fundamentais desta programación, poñendo especial fincapé nos instrumentos de avaliación, nos criterios de calificación, na secuenciación do currículo e nos materiais e recursos utilizados.

Ademais na páxina web do centro expóranse, a disposición da comunidade educativa, as diferentes programacións didácticas relativas a cada nivel educativo.

ACTIVIDADES.-

LINGUA CASTELÁ

- Lectura individual e colectiva.
- Comprensión lectora.
- Redacción de distintos tipos de textos: entrevistas, diarios, poesía,...
- Textos nos que apliquen as normas ortográficas do nivel. Ditados.
- Análise sintáctico e morfolóxico de oracións.
- Análise de verbos: modo, tempo e persoa.
- Realización de esquemas e resúmenes.
- Fichas de vocabulario: distintos tipos de palabras, derivadas, compostas....
- Métrica: cómputo e tipos de estrofas.
- Textos para utilizar os signos de puntuación.
- Clasificación dos distintos tipos de oracións atendendo á actitude do falante.
- As propostas polo libro de texto.

LINGUA GALEGA

- Lectura individual e colectiva.
- Comprensión lectora.
- Redacción de distintos tipos de textos: entrevistas, diarios, poesía,...
- Textos nos que apliquen as normas ortográficas do nivel. Ditados.
- Análise sintáctico e morfolóxico de oracións.
- Análise de verbos: modo, tempo e persoa.

- Realización de esquemas e resúmenes.
- Fichas de vocabulario: distintos tipos de palabras, derivadas, compostas,...
- Métrica: cómputo e tipos de estrofas.
- Exos para utilizar os signos de puntuación.
- Clasificación dos distintos tipos de oracións atendendo á actitude do falante.
- As propostas polo libro de texto.

MATEMÁTICAS

- Descomposición e escritura de números enteiros e decimais.
- Comprensión e realización de problemas cotidiás.
- Capacidades: lonxitude, masa e volumen.
- Sumas, restas, divisións e multiplicacións por números enteiros e decimais.
- Xeometría.
- Corpos xeométricos.

TEMPORALIZACIÓN.-

LENGUA CASTELLANA

Cada trimestre traballaranse 4 temas.

LENGUA GALEGA

Cada trimestre traballaranse 4 temas.

MATEMÁTICAS

Cada trimestre traballaranse 4 temas.

CIENCIAS SOCIAIS

Traballaranse 2 temas por trimestre.

CIENCIAS NATURAIS

Traballaranse 2 temas por trimestre

a.- AVALIACIÓN.-

Entendemos a avaliación como un elemento fundamental e inseparable da práctica educativa, que permite recoller, en cada momento, a información necesaria para poder realizar os xuízos de valor oportunos que faciliten a toma de decisións respecto do proceso de ensino-aprendizaxe. Por tanto, non se pode circunscribir a un só aspecto ou momento, senón que se debe estender ao longo de todo o proceso educativo de forma global e sistemática; por unha parte, indicando que obxectivos se conseguen e cales non, e, por outra, en que grao de profundidade e ónde, como, cando e por que se producen os problemas ou erros.

En calquera caso, sempre é bo ter presente que debe ser a avaliación e cales as súas funcións, os seus obxectivos e as súas modalidades máis adecuadas.

b.- Procedementos de avaliación.-

Será continua, global, e terase en conta o alumnado con necesidades especiais así coma as necesidades do grupo clase. Farase a través das actividades propostas no libro de texto, as preparadas pola profesora e os cadernillos de ortografía, as fichas de reforzo, se son necesarias, as tarefas rematadas e a comprensión oral e escrita e a expresión dos distintos temas tratados ao longo do curso. Tamén terase en conta a aprendizaxe de tipos de estrofas, distintos xéneros literarios, verbos regulares e irregulares e a realización de esquemas e resúmenes.

Para avaliar teranse en conta os seguintes criterios de cualificación para o quinto curso de primaria:

Para lingua, lingua, matemáticas, sociais e naturais:

- Probas escritas: ponderarase cun 50% (nas probas escritas terase en conta a presentación e adecuación aos contidos).
- Presentación libreta: ponderarase cun 10% (igualmente a ter en conta presentación, orde e limpeza).
- Traballos realizados e participación na aula: 30%.
- Comportamento: 10%.

Valores Sociais e Cívicos:

- Aspectos cognitivos – Traballo en aula: 40%
- Aspectos actitudinais: 60 %

Plástica:

- Aspectos cognitivos - Traballo en aula: 20%
- Aspectos actitudinais: 80 %

MÍNIMOS ESIXIBLES.-

- Coñecer o vocabulario propio do seu nivel e os distintos tipos de palabras.
- Facer esquemas e resúmenes.
- Escribir textos narrativos, diálogos, entrevistas, teatro, redaccións utilizando correctamente os signos de puntuación.
- Resolver problemas cotiás a través de diferentes operacións.
- Coñecer os diferentes nomes das figuras xeométricas, os seus elementos, a súa clasificación así coma os corpos xeométricos.
- Os básicos números romanos.
- Trazar acorde a un eixe de simetría así coma a translación.

- Coñecer os diferentes contornos e os conceptos de estos.
- Coñecer a diferenza entre clima e tempo atmosférico así como todos os conceptos propios do tema.
- Recoñecer os tempos históricos.

DIRECTRICES E INSTRUMENTOS PARA A REALIZACIÓN DA AVALIACIÓN INICIAL-

Ao longo do primeiro mes do curso, realízanse os protocolos de avaliación inicial co obxecto de determinar:

- As competencias do alumnado nesta área.
- Hábitos de traballo.
- Relacións persoais.
- Comportamento.
- Rendemento escolar.

ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN E REFORZO PARA O DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.

-Para aqueles alumnos/as que precisen recuperación ou reforzo, existe material complementario: fichas, libros de actividades do mesmo tipo e doutras editoriais así como traballo preparado pola profesora.

Estas actividades están en concordancia cos mínimos esixibles e os contidos propios da materia.

METODOLOXÍA DIDÁCTICA.-

a.- Nesta etapa poñerase especial énfase na atención á diversidade do alumnado, na atención individualizada, na prevención das dificultades de aprendizaxe e na posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten estas dificultades.

b.- A metodoloxía didáctica será fundamentalmente comunicativa, inclusiva, activa e participativa, e dirixida ao logro dos obxectivos e das competencias clave. Neste sentido prestarase atención ao desenvolvemento de metodoloxías que permitan integrar os elementos do currículo mediante o desenvolvemento de tarefas e actividades relacionadas coa resolución de problemas en contextos da vida real.

c.- A acción educativa procurará a integración das distintas experiencias e aprendizaxes do alumnado e terá en conta os seus distintos ritmos e estilos de aprendizaxe, favorecendo a capacidade de aprender por si mesmo e promovendo o traballo colaborativo e en equipo.

d.- A lectura constitúe un factor fundamental para o desenvolvemento das competencias clave; é de especial relevancia o desenvolvemento de estratexias de comprensión de lectura de calquera tipo de textos e imaxes, en calquera soporte e formato. Co fin de fomentar o hábito da lectura, os centros organizarán a súa práctica docente de xeito que se garanta a incorporación dun tempo diario de lectura non inferior a trinta minutos.

e.- A intervención educativa debe ter en conta como principio a diversidade dos/das alumnos/as, entendendo que deste xeito se garante o desenvolvemento de todos/as eles/as e mais unha atención personalizada en función das necesidades de cada un.

f.- Prestaráselle especial atención durante a etapa á atención personalizada dos alumnos e das alumnas, á realización de diagnósticos precoces e ao establecemento de mecanismos de reforzo para lograr o éxito escolar.

g.- Os mecanismos de reforzo que deberán poñerse en práctica tan pronto como se detecten dificultades de aprendizaxe poderán ser tanto organizativos como curriculares. Entre estas medidas poderán considerarse o apoio no grupo ordinario, os agrupamentos flexibles ou as adaptacións do currículo.

h.- Para unha adquisición eficaz das competencias e a súa integración efectiva no currículo, deberán deseñarse actividades de aprendizaxe integradas que lle permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe de máis dunha competencia ao mesmo tempo.

MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS, INCLUÍDOS OS LIBROS DE TEXTO.-

- Edixgal.
- Pizarra dixital.
- Lecturas complementarias.
- Libros de lectura da biblioteca escolar.
- Prensa.
- Fichas elaboradas pola profesora.
- Libros de texto como recurso adicional.

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.-

Para que o alumnado con necesidades específicas de apoio educativo que requira unha atención educativa diferente á ordinaria por presentar necesidades educativas especiais, dificultades específicas de aprendizaxe, trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH) ou altas capacidades intelectuais, por se incorporar tarde ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar, poida alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais e os obxectivos e as competencias da etapa, estableceranse as medidas curriculares e organizativas oportunas que aseguren o seu progreso adecuado, de conformidade co disposto nos artigos 71 a 79 bis da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio.

Segundo o Preámbulo da Lei Orgánica 2/2006 de 3 de maio de Educación, a adecuada resposta educativa a todo o alumnado se concibe a partir do principio de INCLUSIÓN, entendendo que únicamente dese xeito se garantiza o desenvolvemento de todos, se favorece a equidade e se contribúe a unha maior cohesión social. A atención á

diversidade é unha necesidade que abarca a todas as etapas educativas e a todos os alumnos. É dicir, trátase de contemplar a diversidade do alumnado como principio e non como unha medida que corresponde ás necesidades duns poucos.

Esta área curricular está especialmente indicada para integrar todo tipo de alumnado e resulta idónea de cara á atención á diversidade. Por medio de actividades de reforzo e de axuda individualizada desenvólvense interaccións co resto de persoas, o que favorece as relacións construídas, o respecto, a aceptación, a cooperación, a autonomía, a participación, o sentido crítico e o logro de obxectivos comúns, propiciados polas múltiples e variadas agrupacións que se poden formar.

- Reforzar os contidos vistos nas unidades coas fichas de reforzo.

Se é necesario a intervención dunha profesora de P.T. ou A.L.

PROGRAMACIÓN DA EDUCACIÓN EN VALORES.-

- Segundo o artigo 4º.4 do Decreto 130/2007, do 28 de xuño, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia os centros docentes incluírán no seu proxecto educativo a educación en valores:
- Educación moral e cívica: É o eixo referencial en torno ao cal artículase a educación en valores xa que as súas dúas dimensións engloban o conxunto dos trazos básicos do modelo de persoa que participa activamente para solucionar os problemas sociais.
- Educación para a paz: mediante a creación de actividades que estimulen o diálogo o como vía privilexiada na resolución de conflitos entre persoas ou grupos sociais.
- Educación para a igualdade de oportunidades entre os sexos: A constitución española comeza co dereito á igualdade sen distinción de sexos, razas ou crenzas. Con todo, unha parte da sociedade segue sendo machista, racista e intolerante, polo que se fai imprescindible transmitir ao alumnado este dereito da humanidade.
- Educación ambiental : os alumnos deben comprender os problemas ambientais que están degradando o noso medio e participar solidariamente no seu coidado.
- Educación para a saúde e calidade de vida: na escola debemos inculcar hábitos de hixiene física, mental e social que desenvolvan a autoestima e melloren a calidade de vida.
- Educación para o lecer: Debemos ofrecer a o alumnado unha alternativa para utilizar o seu tempo de lecer de forma positiva, realizando actividades físicas.
- Educación do consumidor: É necesario dotar aos alumnos de instrumentos de análise cara ao exceso de consumo de produtos innecesarios.
- Educación viaria: O coñecemento e a utilización da vía pública é dunha gran importancia polo que a súa educación ten que comezar na escola.

Estes valores traballaranse ao longo das diferentes áreas e durante todo o curso.

Utilizaranse situacións cotiás para que o alumnado este moito máis relacionado co problema plantexado e que tome conciencia do seu contorno e das relacións con este.

ACCIONES DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR.-

Durante todo o ano farase fincapé na lectura.

Traballarase a través de actividades de comprensión lectora, de escritura, de lecturas diarias de diferentes temas e soportes (xornais, revistas, comics, pizarra dixital, libros de cociña, de ciencia; prosa, poesía, teatro; resultados de enquisas e interpretación de gráficos) así coma unha lectura silenciosa, lectura en voz alta feita polos alumnos, a profesora, durante a hora de ler, e por suposto dedicándolle unha hora a semana a biblioteca, onde farase o intercambio de libros para ler.

ACCIONS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC.-

As TIC (Tecnoloxías da Información e da Comunicación) están a adquirir unha relevancia cada vez maior na nosa sociedade. Avanzan a pasos axigantados, polo que cómpre estar constantemente actualizándose para non quedar atrás. A escola ten que ter en conta, ten que preparar ao alumnado no seu manexo e incrementar a capacidade de utilizalas partindo de todas as áreas curriculares.

Traballaremos tendo en conta as novas tecnoloxías en todas áreas, xa que contamos cun ordenador por alumno/a e unha pizarra dixital a través da cal poderán ver, por exemplo, lecturas animadas.

ACCIONS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.-

Colaboraremos na revisión do plan de convivencia e a súa implementación. O obxecto prioritario deste curso é acadar un clima positivo nas aulas para mellorar a convivencia no centro empregando métodos de resolución pacífica de conflitos e medidas correctoras de carácter educativo e recuperador.

Neste curso os nenos e nenas irán aprendendo a convivir uns cos outros ao longo do ano. A convivencia é diaria xa que pasan moitas horas xuntos e terán que respectarse, cooperar, axudarse e aprender a coidar do seu material coma dos demais.

Faranse actividades na clase para que poñan en práctica ese respecto e convivencia.

ACCIONS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO.-

Un recurso que deben ter en conta as e os profesionais da Educación, sexa cal sexa a súa especialidade é a biblioteca.

Pensando en combinala co uso das TIC, pode servir para afianzar contidos de todas as áreas. Tanto a biblioteca da aula como a do centro escolar facilitarán e proporcionarán a busca de información, o manexo de fontes bibliográficas, a consulta de diversos

documentos e, o que é moi importante, a adquisición de hábitos habituais de lectura, favorecendo con esta medida a dedicación dun tempo diario a ela.

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.-

Organizar e coordinar as actividades encamiñadas ás celebracións de datas conmemorativas serán elaboradas ao longo do curso segundo o desenvolvemento do COVID19